

නිවන සඳහා කායානුපස්සනාව

අති පුජ්‍ය මාහික්ඛල සුදුස්සන්
හිමයන් විසින්

කරන ලද දේශනාවක් අනුරෝගි

පුණ්‍යානුමෝදනාව

මෙම පොත මුද්‍රණයෙන් හා කියවීමෙන් ජනිත වූ සියළු කුසල් මිය පරලොව ගිය ඥාති මිත්‍රාදීන් ට අනුමෝදන් වේවා. තවද අප සියළු දෙනාටම මේ ගෞතම බුද්ධ සාසනයේදීම නිවන් දකින්නට හේතු වාසනා වේවා

මෙය ලබුනෝරුව කන්ද අරණ්‍ය සේනාසනයෙහි අති පුජ්‍ය මාන්කඩවල සුදස්සන හිමියන් විසින් කරන ලද දේශනයක් ලිඛිත මාධ්‍යයෙන් ඔබ අතට පත් කිරීමකි. දේශන විලාශයෙහි එන හඬ හැසුරුම් කියවීමේදී හමු නොවන බැවින් ගැටළු සහගත තැන් ඔබට හමුවිය හැකිය.

එහෙත් මෙයින් ලබාගත හැකි ධර්මාවබෝධය අති විශාල බැවින් ප්‍රවේශමෙන් කියවා තේරුම් ගන්නට උත්සහ කරන මෙන් කාරුණිකව ඉල්ලමු.

තෙරුවන් සරණයි !

නිබ්බානං නිබ්බානංති බෝ භන්තේ උච්චති, චිත්තා වුතානු බෝ භන්තේ නිබ්බානංති. රාගක්ඛයෝ, ද්වේෂක්ඛයෝ, මෝහක්ඛයෝ නිබ්බානංති.

ධර්ම ශ්‍රවණාභිලාෂී ශ්‍රද්ධා බුද්ධි සම්පන්න කාරුණික පින්වතුනි, බුද්ධිමත් සියලු දෙනාම අද මේ පුරපසොලස්වක පොහොය දවස ගෙවල් දොරවල්වල නොයෙක් කටයුතු කාරණා තිබුණත් ඒ හැමදෙයක් ම පැත්තකින් තබල තුනුරුවන් කෙරෙහි සැදැහැ සිත් ඇති කරගෙන මේ සේනාසනයට පැමිණුනේ සසර දුක් ගිනි නිවන ලොචතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය ශ්‍රවණය කරල ඒක ජීවිතයට ලංකරගෙන මේ දුක් කරදර වලින් එතෙර වෙන්න ඕනෙ කියන පරම සිත් ඇතුවයි.

ඉතින් එසේ පැමිණි පින්වතුන්ට මේ සන්ධ්‍යාවෙදි ධර්මය අහන්ට ලැබුණ. දැන් මේ සුදානම් වෙන්නෙ ලොචතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් දේශනා කළ සද්ධර්මයෙන් බිඳක් ශ්‍රවණය කරන්නයි. ඒ නිසා හැමදෙනාම බොහෝම උචමනාවෙන් මේ මොහොතෙදි මේ ධර්මය ශ්‍රවණය කරන්න ඕනෙ.

විශේෂයෙන් ම අපි මේ වගේ පොහොයක් දවසට ඒ සසර දුකින් එතෙර වන, එතෙර වෙන්න උපකාරී වන ධර්මය ශ්‍රවණය කරන්න ඕනෙ කියන අදහසින් මේ වගේ ස්ථානවලට එනව. ඒත් ආපසු ගෙදර ගියහම අපිට ඒව මතක නැහැ. ඒවගේම මනුෂ්‍යයන් අතර බොහෝම ටික දෙනයි මේ ධර්මය කෙරෙහි රුචිකත්වයක් දක්වන්නේ. බොහෝ දෙනෙක් ධර්මයට අකමැති නිසා නොවෙයි ධර්මයට කන් නොදෙන්නේ; සමහරක් නොයෙක් ප්‍රශ්න ගැටළු ගෙවල් දොරවල්වල තියෙන හින්ද ඒවට උත්තර හොයනව. ඉතින් යම් පමණක් හෝ උත්තර දි ගන්න පුළුවන් අය තමයි මේ ඇවිල්ල ඉන්නෙ. ඒ අය බණ අහල ආපසු ගියාට පස්සෙ අනිත් අය වගේ මාසයක් පුරාවට ජීවිතේ උත්තර හොය හොයා ඉන්නව.

අපිට මේ ජීවිතේ තියෙන ප්‍රශ්න ගැටළු කරදර හින්දම යි ධර්මයක් ඕනෙ. ඒ කියන්නෙ ලෙඩරෝග තියෙනවනම් තමයි ඉස්පිරිතාලෙකට යන්නෙ. නිරෝගි අය යනවද? නැහැ. ජීවිතේකට ප්‍රශ්න, ගැටළු, දුක් දොම්නස් නැත්නම් ධර්මයකුත් ඕනෙ නැහැ. නමුත් ජීවිතේ දුක් සහගත නිසාමයි ධර්මයක් ඕනෙ. ඒ දුක නිවන්න වෙන මගක් නැති නිසායි දුක නිවන මගක් අපිට හොයන්න වෙන්නෙ.

ප්‍රශ්න, ගැටළු මාරයා විසින් ධර්මයට එන්න නොදී වලක්වල තියෙන කාරණා. නමුත් කෙනෙකුට ඒව මැද්දෙම තුනුරුවන්ට ජීවිතේ කැපකරල ජීවත්වෙන්න පුළුවන්නම් ධර්මය කෙරෙහි නැඹුරුවෙව්ව මනසකින්, ඒ ධර්මය කෙරෙහි නැඹුරුවෙව්ව මනස ම එයාට පිහිටක් වෙනව. ධර්මය රකින්නා ධර්මය විසින් රකින නිසා ඒවට විසඳුම් මේ ජීවිතේදි ම ලැබෙනව.

එක්තරා බමුණෙක් ඉන්නව ඉස්සර බොහොම පෝසත්. නමුත් පසුකාලීන වනවිට බොහෝම දුප්පත් ඒ කියන්නෙ තමන්ගෙ ධනය වියදම් කරල ගොවිතැන් කළා. ඒවත් ටික ටික විනාශ වෙලා මේ බමුණ අන්න දුගී තත්වයට පත්වුනා. මේ බමුණට ඉන්නව දුවරු හත්දෙනෙක්. ඒ හින්ද බහුගුත්තික බ්‍රහ්මණ කියලත් කියනව. ජීවත්වෙන්න ක්‍රමයක් නැතුව මේ මනුස්සය අහලින් පහලින් මසුරන්, කහවනු ණයට ගන්නව. ඉතින් දැන් ණය ගොඩකුත් ගොඩගැහිල. ඊට පස්සෙ දුවරු හත්දෙනාම දිග ගිහිල්ල දරුවො එක්කෙනා දෙන්න ඉන්නව හත්දෙනාගෙම ස්වාමීපුරුෂයො මැරිල කණවැන්දුම් වෙලා ගෙදර ඇවිල්ල.

ඊට පස්සෙ බොහෝම අමාරුවෙන් තල හේනක් කරනව. තල වපුරපු දාම හොඳට වහිනව. වැහැල වැහැල මුලු තල හේනම හෝදගෙන යනව. එහෙත් මෙහෙත් ලියදි අතර ඉතුරු වෙව්ව තල ඇටයක් දෙකක් පැල වෙනව. ඒකට පණුවො ඇවිල්ල ඔක්කොම කොලත් කාල නටු විතරක් ඉතුරු කරල. ඉතින් කිරි ටිකක් දොවා ගන්නයි, කුලියට දෙන්නයි හරක් හයදෙනෙක් ඉන්නව. ඒවගේම මේ හරක් හයදෙනත් නැතිවෙලා.

ඉතින් දැන් මේ මනුෂ්‍යට ජීවත්වෙන්න ක්‍රමයක් නැහැ. ගෙදර තියෙන වී අටුවත් හිස්. වට්ටම ඉන්න මීයො ඇවිල්ල මේ වී අටුව උඩ කුරු කුරු ගානව ඒ සද්දෙට බ්‍රහ්මණයට නින්ද යන්නෙත් නැහැ. පාන්දර ජාමීට තමයි නින්ද යන්නෙ. ඉතින් දවල් වෙනකන් නිදාගත්තම ගැහැණු කෙනා මොකද කරන්නෙ, පයින් ඇදල නැගිට්ටවනව තාම උඹ නිදිද කියල. ඉතින් මෙහෙම අන්න දුක්ඛිත තත්වයට පත්වෙලා ප්‍රශ්න, ගැටළු රාශියක් අස්සෙ මේ බමුණ ජීවත්වෙනව.

ඉතින් දවසක් මොකද කරන්නෙ උදේ පාන්දර යනව නැතිවෙව්ව හරක් හොයන්න. යන්න තියෙන්නෙ අර විනාශවෙව්ව තල කුඹුර මැද්දෙන්. ඉතින්

මෙහෙම ගිහිල්ල එන්නෙ රැ වෙලා. මොකද ණය කාරයො ගෙදර ඇවිල්ල වටකරගෙන ඉන්නෙ අද කොහොමහරි අල්ලගන්නව කියල.

ඉතින් බුදුරජාණන් වහන්සේ ලෝකෙ දිහා බලනකොට දැක්ක මේ බමුණ දිහා. දැකල පිහිටවෙන්න ඕනෙ කියල එක්තරා වනලැහැබක් අයිනෙ වැඩ ඉන්නව. මෙහෙම ඉන්නකොට අර බමුණ හරක් ටික හොයන්න ඕනෙ කියල අර තල කුඹුර මැද්දෙන් යනව. තල හේන දැක්කම තවත් දුකයි. ජීවිතේ අස්වැසිල්ලක්, සැනසිල්ලක් ජේන මානෙක නැහැ. ඉතින් බොහෝම කණගාටුවෙන්, දොම්නසින් යුක්තව හරක් හොයන් යනකොට දැක්ක හාමුදුරුනමක් ඉන්නව ගහක් මුල.

මේ බමුණට හිතෙනව මෙහෙම. හරක් හයදෙනෙක් නැතිවෙලා අදට දවස් හයක්. මේ හරක් ටික නැති නිසා මම පීඩා වින්ද, අනේ මේ මහණට නම් එහෙම දුකක් නැහැ නේද. ඊට පස්සෙ සම්පූර්ණයෙන් ම විනාශවෙච්ච තල කොටුවක් දකිනකොට ඇතිවෙන දුක අනේ මේ මහණට නැහැ නේද. සම්පූර්ණයෙන් ම හිස්වෙච්ච අටුකොටුවක් තියෙන්නෙ ඒකේ රැ තිස්සේම මියො දහලනව, එවැනි අටුකොටු මේ මහණට නැහැ නේද. කන්දක් වගේ වෙච්ච දුවරු හන්දෙනෙක් ඉන්නව, බමුණ කන්න පිහාන අතට ගත්තම අර දුවරුන්ගෙ ළමයි ඇවිල්ල අත දානව බමුණට අත දාන්නවත් ඉඩක් නැහැ. ඉතින් බමුණට කෑම ටිකක්වත් කන්න හම්බවෙන්නෙ නැහැ. අනේ එහෙම පලිබෝධයක් මේ ශ්‍රමණට නැහැ නේද. ඒවගේම ණය කාරයො ඇවිල්ල “මගේ ණය දියව්” කියල කෑගහන බවක් මේ ශ්‍රමණට නැහැ නේද. මෙහෙම තමන් ළඟ තියෙන පීඩා ගැන හිත හිත මේ මහණ ළඟ මේ කිසි පීඩාවක් නැහැනෙ කියල හිතනව.

එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ පර්යන්තයෙන් නැගිටල මේ බමුණ කියපු ටිකම ආපසු කියනව. මට හරක් නැති හන්ද මම දුකක් නැතිව සතුටින් ඉන්නව. මට හිස්වෙච්ච ධාන්‍යාගාර නැති නිසා මම සතුටින් ඉන්නව. විනාශවෙන්න මට තලකොටු නැති නිසා මම සතුටින් ඉන්නව. දුක් වෙන්න මට දුවරු නැති නිසා මම සුවසේ ඉන්නව කියල අනිත් පැත්තට මේ කාරණා ටික කිව්වහම මේ බමුණ කියනව, ස්වාමීනී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මම කැමති ඔබ වහන්සේ ළඟ පැවිදි වෙන්න. බුදුරජාණන් වහන්සේ මුතුන් නොකියම මෙයාව මහණ කරනව.

මහණ කෙරුවට සාමාන්‍යයෙන් ණය තියෙන අය මහණ කරන්න බැහැනෙ. මොකද සාසනේටත් එක්ක බිහිනවනෙ ණය ගෙවාගන්න බැරුව මහණවෙලා කියල. මේ බමුණත් වට්ටම විශාල ණයකාරයෙක්. ඊට පස්සෙ බුදුරජාණන් වහන්සේ මොකද කරන්නෙ මහණ කරල විහාරෙට එක්කත් යනව. එක්ක ගිහිල්ල පහුවදා උදේ බුදුරජාණන් වහන්සේ පිණ්ඩපාතෙ යනකොට අර බමුණටත් කතා කරනව. මේ බමුණත් සමග බුදුරජාණන් වහන්සේ යනව කොසොල් රජ්ජුරුවන්ගෙ මාළිගාවට.

ගියහම කොසොල් රජ්ජුරුවො බුදුරජාණන් වහන්සේව නමස්කාර කරල පිළිඅරගෙන දන් පිළිගන්වන්න කලින් කැඳ පිළිගන්න සුදානම් වෙනකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ පාත්තරය අතින් වැහුව. ඒ වෙලාවෙ කොසොල් රජ්ජුරුවො කියනව, ස්වාමීනී මගෙ අතින් වරදක් උනානම් සමාවෙන්න, කැඳ පිළිගන්න. ස්වාමීනී ඔබ වහන්සේ ගිහිගෙහි හිටියනම් මේ මුළු පෘතුවියටම අධිපති වක්‍රවර්තී රජ වෙන්න තිබුණ. එහෙම වුනානම් අපිත් ඔබ වහන්සේගේ පරිවාර රජවරු. ඔබ වහන්සේ පලිබෝධයක්, බාධාවක් ඇතිවුනොත් ඒවා අපිට දුරු කරදෙන්න බැරිනම් ඒව අපිට වැඩක් නැහැ. ඒ ඕනම බාධාවක් මම දුරුකරන්නම් කැඳ පිළිගන්න කිව්ව.

ඉතින් බුදුරජාණන් වහන්සේ අත අයිත් කළා කැඳ පිළිගත්ත. කැඳ වළඳල ඉවර වුනහම කොසොල් රජ්ජුරුවො අහනව, ස්වාමීනී භාග්‍යවතුන් වහන්ස ඔබට තිබෙන බාධාව කුමක්ද? අර භාමුදුරුවො පෙන්නල කියනව මට බාධාවක් නැහැ මෙන්න මේ භාමුදුරුවන්ට බාධාවක් තියෙනව. ඒ බාධාව මට පැමිණි බාධාවක් වගේ. ඉතින් මම වෙනුවෙන් ඒ භාමුදුරුවන්ට තියෙන බාධාව ඉවත්කරල දෙන්න. ඊට පස්සෙ ඒ භාමුදුරුවො ළඟට ගිහිල්ල අහනව, ස්වාමීනී ඔබට තියෙන බාධාව කුමක්ද? මහරජ මට ණයක් තියෙනව. ස්වාමීනී මම ඒක ගෙවන්නම් ඒක කොච්චරක්ද? ඉතින් මසුරන් **100ක්** ගත්ත, **50ක්** ගත්ත කියල ඔහොම ගනිනකොට අතේ ඇඟිලි මදිවුනා. ඊට පස්සෙ මේක කරන්න බැහැ. අඬබෙරයක් ගහල කිව්ව බහුගුත්තික බ්‍රහ්මණයට ණයට දීපු හැමෝම රජ මිදුලට රැස්වෙන්න කියල. එව්වර ණයකාරයො.

ඊට පස්සෙ ඔන්න විශාල සෙනගක්. ඊට පස්සෙ ඔක්කෝගෙම ලේඛණ ඉල්ලගත්ත රජ්ජුරුවො. රන් කහවනුම ලක්‍ෂයක් ණයයි. ඊට පස්සෙ රජ්ජුරුවො ඔක්කෝගෙම ණය ගෙව්ව. ගෙවල ඇහුව, ස්වාමීනී තව

මොනවද තියෙන බාධාවන්. තවත් බාධාවක් තියෙනව මගෙ දුවරු හත්දෙනෙක් ඉන්නව ඒ දුවරුන් මට බාධාවක්. ඊට පස්සෙ ඒ දුවරු හත්දෙනා ගෙන්නල රජ්ජුරුවන්ගෙ දුවරු තනතුරේ තබල ආපහු ඇහුව සිදුසු වෙලාවෙදි ආවාහ විවාහ කරල දෙන්නම් කියල.

ඊට පස්සෙ ඇහුව තව මොනවද තියෙන බාධාවන්. බැමිණියන් බාධාවක් නිසා එයාවත් ගෙන්නල මව් තනතුරේ තියාගෙන උපකාර කරන්න රජ්ජුරුවො පොරොන්දු වුනා. දැන් මොනවද තියෙන බාධාවන් කියල ඇහුව. දැන් මොනවත් බාධාවන් නැහැ. ස්වාමීනී ඔබ දැන් මොනවත් මේ ගැන හිතන්න එපා ඒ ඔක්කොම මට බාරයි මම ඒ අයගෙ ප්‍රශ්න ඔක්කොම බලාගන්නම්, ඔබ වහන්සේ ඒ ගැන නොහිත මහණදම් පුරන්න, අප්‍රමාදව කටයුතු කර මේ සසරින් එතෙර වෙන්න. ස්වාමීන් වහන්සේට අවශ්‍ය වීවර, පිණ්ඩපාත, සේනාසන, ගිලන්පස මේ සිව්පසයම ලබාදෙන්න අපි ඇප වෙනව කියල කොසොල් රජ්ජුරුවො බාරගත්ත.

දැන් මේ බමුණගෙ හිත හරි නිදහස්. හරිම සැහැල්ලුයි. ඉතින් බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි තියෙන ගෞරවය තවත් වැඩිවුනා. ජීවිතේ ප්‍රශ්න ගොඩක් තියෙනකොට දහමටවත් හිත නැමෙන්නෙ නැහැනෙ. ඉතින් දැන් මේ ප්‍රශ්න, ගැටළුත් නැහැ. ඊට පස්සෙ බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් කමටහනක් ඉල්ලගෙන පැත්තකට ගිහිල්ල නොබෝ දවසකින්ම මේ භාමුදුරුවො සියලු කෙලසේ නසල උතුම් මහරහත් තත්වයට පත්වෙනව.

ඉතින් මට හිතුවන ලෝකෙ තුල විසඳුම් භොයන්නෙ නැතුව, බමුණට මේ ප්‍රශ්න විසඳෙයි කියල හිතල නෙමෙයි බමුණ මේ දහමට ආවෙ. ජීවිතේම සම්පූර්ණ දහමට නැඹුරු වුනේ මම මෙහෙම ගියහම බුදුරජාණන් වහන්සේ කොසොල් රජ්ජුරුවො ළඟට ගිහිල්ල මගෙ ණය බේරයි, දරුවො ටිකත් සකස් කරල දිග දෙයි කියල අදහසක් ඇතුවවත් නෙමෙයි. නමුත් ඒ ප්‍රශ්න ගැටළු තියෙද්දි ඒවැන් මුහුන නොබලා ධර්මයේ මුහුන බැලීමේ ආනිසංසයක් හැටියටයි එයාට ඒ ජීවිතයේදී ම ඒ ප්‍රශ්න ටික ලෙහුණෙ.

ඉතින් මම මේ ටික මතක් කළේ අපි ගොඩාක් දෙනෙක් මේ සසර දුකයි කියනව. නමුත් ජීවිතේට ප්‍රශ්න එනකොට ඒව ගැන හිතනව මිසක් ධර්මයට නැඹුරු වෙන එක ටික ටික අයිත් කරනව. නමුත් කෙනෙකුට පුළුවන්නම් ඒ ප්‍රශ්න ගැටළු නිසාම තුනුරුවන්ට වඩ වඩාත් සමීප වෙන්න, ඒකම එයාගෙ

ජීවිතයට ඒ ප්‍රශ්න, ගැටළුවලින් මිදෙන්න මගක් වෙනව. මේ කතාවෙන් වටිනා වටපිටාවක් සකසනව. ඒ කියන්නේ ධර්මය ගැන විශ්වාසය තබන කෙනාට සැනසිල්ල ලැබෙන්නේ ලෝකෝත්තර පැත්තකින්, මරණයෙන් පසුව පමණක් නෙමෙයි මේ ජීවිතයේ දී ම ඇතිවන ප්‍රශ්නවලටත් පිළිතුරු ලැබෙන බව මේ කතාවෙන් පෙන්වනව.

අද දින මම මාතෘකාව කරගත්තේ සංයුක්ත නිකායේ තියෙන බොහොම වටිනා සූත්‍රයක්. සැරියුත් මහරහතන් වහන්සේ බුදුරජාණන් වහන්සේ ළඟට ගිහින් අහනව, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිවන නිවන කියලත් කියනව. ස්වාමීනී කොපමණකින් නිවන කියල කියන්න පුළුවන්ද? ඒ වෙලාවේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වනව “රාගක්ඛයෝ, ද්වේශක්ඛයෝ, මොහක්ඛයෝ නිබ්බානං” රාග, ද්වේශ, මෝහයේ ක්ෂය බව, දුරුවෙව්ව බව නිවනයි කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නුව.

අපි බොහෝ දෙනෙක් ලෝකය තුළ දුක නැතිකිරීමේ නොයෙක් ක්‍රමෝපායන් හොයල හොයල, දුක නැති කරන්න මේ ලෝකය තුළ එක එක පැතිවලට යනව. අපිත් එහෙම ගිහිල්ල කොහොමහරි ධර්මය පැත්තට එනව. හැබැයි අපි දැනගෙන ඉන්න ඕනේ ධර්මය කියන නාමයෙහුත් නොයෙක් පාරවල් තියෙනව ඕනතරම්. ලෝකය තුළ අතින් දේවල් වගේ ධර්මයත් ප්‍රෙහෙලිකාවක්, හරි පාර හොයාගන්න අසීරු වෙනව. ඉතින් බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාල පරියජ්නිය තමයි අපිට හරි මග හොයාගන්න තියෙන එකම මාර්ගෝපදේශකය. ඒ ටිකේ දැනුම නැතිව ගියොත් ඇත්තටම අපි අතරමං වෙන්න පුළුවන්.

ඉතින් ගොඩක් දෙනෙක් හිතේ ඇතිවන වෙනස්කම් තුලින් නිවන් අවබෝධ වුනා, නිවන් දැක්ක කියල හිතෙන අවස්ථා බොහොමයි. එහෙම වෙන්නේ නිවැරදි මාර්ගය ඉගෙනගත්තේ නැති නිසා. කිසිම වෙලාවක සිතේ ඇති වෙනස්කම් තුලින් නිවන කියන එක අත්විඳින්න බැහැ. සිතේ ඇතිවන වෙනස්කම් කියල කිව්වේ, දැන් අපි හැමෝටම තියෙන්නේ කාම භවයන්වල විතක්ක සහගත මනසක්. යම් වෙලාවක දී අපි දන්න විදිහකට, අහල තියෙන විදිහකට, පුරුදු කරල තියෙන විදිහකට මේ හිත වඩන්න ගත්තොත්, සමට කමටහන් උදව් කරගෙන, අපි දන්න විදිහට විදර්ශනා පැත්තට ගිහින් මේ සමට, විදර්ශනා කියන භාවනා වඩනකොට මේ හිත

වැඩෙන නිකාය. භික්ෂු වැඩෙන කියන්නේ, භික්ෂු ආවරණය කරන ධර්ම නිවරණ ධර්ම ක්‍රම ක්‍රමයෙන් අඩුවෙන බවයි. වෙනද වගේ භික්ෂු පුරාවට විසිරුණු සිතුවිලි ගලාගෙන එන්නේ නැහැ. කිසිම දෙයක් නැති, සියලු කාර්යයන් තමන්ගේ මනස නොතිබෙන පුළුවන්.

ඉතින් මෙන්න මේ වගේ අවස්ථාවල දී තමන්ගේ සිතේ වෙනද වගේ මුළු සිතම සිහිකරල බැලුවත් වෙනද වගේ යම් වස්තුවකට ඇලෙන ගැටෙන බව දැන් නැහැ. තරඟ යන්නෙන් නැහැ, වැඩිය ඇලෙන්නෙන් නැති ගතිය තමන්ගේ මනසේ දකින්න පුළුවන්. මෙන්න මේ ධර්මතා නිසා අපි මුලාවෙන් පුළුවන් අපි යම් මට්ටමක ධර්මයේ දියුණුවක් ලබල තියෙනව, මාර්ගඵල ලබල තියෙනව කියල. නමුත් හොඳට තේරුම්ගන්න බව සමාජයක ලක්ෂණය තමයි රාග විරාග වේතෝ විමුක්තිය කියන එක. හිතේ හැමවෙලාවෙම සරාගී බවක් රාග සහිත බවක් තියෙනවාම ඒ රාග සහිත බව දුරුකරල විරාගී බව මනසේ හදන එක සමට කමටහනක කෘත්‍යයක්.

එතකොට ඇලීම සහ ගැටීම කියන මේ ධර්මතා දෙකෙන් මිදෙන්න, මේ ධර්මතා දෙක දුරුකරන්න මහ අමුතු ඥාන දර්ශනයක් ඕනෙ නැහැ.

ඕගොල්ලෝ කෝපයක් අරගෙන දවද පුරාම කෝපයේ කියල භික්ෂු ඉන්න, යද්දි එද්දිත් වෙන මුකුත් සිහිනොකර ඒකම සිහිකරන්න. ඔය නිවරණ ධර්ම දුරුවෙලා මේ නිමිත්තටම සිත එකඟවෙලා කිසිවක ඇලෙන්නේ ගැටෙන්නේ නැති සිතේ එකඟතාවයක් ඕගොල්ලන්ට හදාගන්න පුළුවන්. ඒක ඒතරම් අමාරු නැහැ. ඒකට අවශ්‍ය කැපවීමයි කාලයයි විතරයි. නමුත් පෙර පසුව සිහිකරල බලන්න තමන්ගේ හිතේ වෙනද වගේ ඇලීම් ගැටීම් නැති බව තමන්ට දකින්න පුළුවන්.

නමුත් මෙන්න මේ සමාජය තුල අවිද්‍යාව සම්පූර්ණයෙන් දුරුවෙලා නැහැ. මෝහය කියන එක සැඟවිලා තියෙනව. කෙලෙස් නැතිවුනාට ක්ලේෂ අමසය කියන එක නැතිවෙලා නැහැ. ඉතින් නිවන කියන ධර්මතාවය මොකක්ද කියල තේරුම් අරගත්තොත්, ජරා මරණ නිරෝධය අසංඛ්‍ය කියල දැනගත්තොත් මනසේ ඇතිවන ඔය වගේ ගති ලක්ෂණවලට අපි රැවටෙන්නැහැ. ඒ මනසේ ඇතිවන ගති ලක්ෂණ දිනා බලල අපි යම් යම් තැන්වල ඉන්නව කියල භික්ෂුගෙන ඉන්නේ නැහැ. එහෙම ධර්මතාවය

නොදන්නා, නොදකින කම නිසයි ඔය විදිහෙ කමටහනක් වඩනකොට ඇතිවන ප්‍රතිඵලයන් තුල සතුටුවෙන්නෙ.

විදර්ශනාවේ ලක්ෂණය තමයි අවිද්‍යා විරාගෝ පඤ්ඤා විමුක්තියෝ. විදර්ශනාවෙන් තමයි අවිද්‍යාව කියන එක දුරුකරල ප්‍රඥාවෙන් මිදීම හදල දෙන්නෙ. තථාගතයන් වහන්සේ දේශනා කළා “රාගක්ඛයෝ, ද්වේශක්ඛයෝ, මොහක්ඛයෝ නිබ්බානං” කියල. ඇයි එහෙම දේශනා කළේ? මේ නිවන ගත්තහම, බුදුරජාණන් වහන්සේ අවස්ථා දෙකකදි දෙයාකාරයෙන් හඳුන්වනව. සෝපාදිසේස නිබ්බන සහ අනුපාදිසේස නිබ්බාන කියල. ස්කන්ධයන්ගේ ඉතිරිව සහිතව නිවන් දැකීම හා ස්කන්ධ නිරෝධයකින් පනවන නිවන. ඕකට ක්ලේෂ පරිනිර්වාණය සහ ස්කන්ධ පරිනිර්වාණය කියලත් කියනව.

මේක තේරෙන විදිහට ගත්තොත් අපි ලෝකෙ තුල දුක් විඳින ක්‍රම දෙකක් තියෙනව කියල හොඳින් මතක තබාගන්න. එකක් තමයි සත්වපුද්ගල ආත්ම භාවයෙන් විඳින දුකකුත් තියෙනව. ඒ ඒ ස්කන්ධයන් නිසා ස්කන්ධයන් කරණ කොටගෙන ස්කන්ධයන්ගෙන් විඳින දුකකුත් තියෙනව. ඔන්න ඔය දෙයාකාර දුක තමයි ස්ථාන දෙකකදි නිරුද්ධ වෙන්නෙ ඒකයි සෝපාදිසේස නිබ්බාන සහ අනුපාදිසේස නිබ්බාන කියල පෙන්නුවෙ. සත්වපුද්ගල භාවයෙන් විඳින දුක ලෞකික දුකක්, ලෝකෙ තුල තියෙන දුකක් කියල මතක් කරන්න. මේ සත්වපුද්ගල භාවයෙන් ඇතිවන දුක තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළේ ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, ව්‍යාධිපි දුක්ඛා, මරණංපි දුක්ඛා කියල.

ඒ ඒ සත්වයන්ගේ සත්ව නිකායවල ඉපදීම නිසා විඳින දුකක් තියෙනවනම්, ඒකෙ සත්වයන්ගේ සත්ව නිකායවල ජරා ජීර්ණ භාවයක් තියෙනවනම්, වුතියක්, මරණයක් තියෙනවනම් මෙන්න මේ තත්වය පුද්ගල භාවයෙන් එන දුක කෙලෙස් නිසයි විඳින්නෙ. මේ රාග, ද්වේශ, මෝහ යම්කිසි වෙලාවක දී අපිට නැතිකරන්න පුළුවන් වුනොත් සත්වපුද්ගල භාවය නිසා ඇතිවන දුක නැතිකරන්න පුළුවන්. ඒ ඒ සත්ව නිකායන්ගේ ඇතිවන ඉපදීම, ලෙඩවීම, මහළු බව, මරණය කියන මේ ධර්මතාවයන්ගෙන් මිදිල ස්කන්ධ මාත්‍රයක් කියන සිත් ඇතිව අනාත්ම වූ සිතීන්, අනාත්ම වූ කයින්, මම මගේ

ආත්මය කියන හැගීම් ද නැතුව ස්කන්ධය පමණයි යන ධර්මතාවයකට පැමිණිලා ජීවත් වෙනව. මෙන්ම මෙතනදී කිව්ව රහතන් වහන්සේ කියල.

තව පැත්තෙන් කිව්ව අනුපාදා පරිනිර්වාණය කියල. කිසිවක් උපාදාන වශයෙන් අරගෙන නැහැ. මම කියල, මගේ කියල, මගෙ ආත්මය කියල කිසිවක් අරගන්නෙ නැතිව කෙලෙසුන්ගෙන් මිදිල නිව්ව්ව මනසකින් යුක්තව ජීවත්වන තැනට කිව්ව සෝපාදිසේස නිබ්බාන කියල. මෙන්ම මෙතනට පැමිණිලා සත්වයෙක් විදින සියලු දුකෙන් එයා මිදෙනව, නිවෙනව. පුද්ගලභාවයෙන් මිදිල හැම දුකෙන්ම මිදෙනව, නිවෙනව. ඒ නිසා ස්කන්ධ මාත්‍රයක් කියන අවබෝධයට පැමිණිලා හේතුඵල දහම ජීවිතේ වෙලා, ජීවිතේ හේතුඵල දහම වෙලා. පවතින තැනට පැමිණිලා සත්වපුද්ගල භාවය නිසා ඇතිවන දුක නූපදින තැනට පත්වෙලා. මේ තැනට කිව්ව සෝපාදිසේස නිබ්බාන කියල.

ඊට පස්සෙ එතන තියෙනව “තේසං තේසං ධම්මානං ජීර්ණතා” කියන ධර්මතාවයකුත් තියෙනව. ඒ ඒ ධර්මයන්ගේ දිරන බවකුත් තියෙනව. ඒ ඒ ධර්මයන්ගේ ඉපදීමකුත් තියෙනව. ඒ ඒ ධර්මයන්ගේ නිවීමකුත් තියෙනව. ඒ ටික තමයි රහතන් වහන්සේ කියන තැනට තියෙන ස්කන්ධ ටික. ඒ ස්කන්ධය දිරනව. හැබැයි කෙනෙක්ගෙ නෙමෙයි. එතන රූපයක් තියෙනවනම් ඒ රූපය නැතිවෙනව. හැබැයි ඒක පුද්ගලයෙක්ගෙ නෙමෙයි. යම් දවසක දී ඒ ස්කන්ධයන්ගේ පැවැත්මට තියෙන හේතුව නැතිවීමෙන් ඒ ස්කන්ධයෝ ද නැතිවෙනවා. ප්‍රත්‍ය නිසා භට්ඨත්ත ස්කන්ධයෝ ප්‍රත්‍ය නැතිවීමෙන් නැතිවෙලා.

දර ටිකක් නිසා ගිනිගොඩක් ඇවිලෙනවනම් ඒ දර ටික තියෙනකම්ම ඒ ගින්න දර ටික උපාදාන කරගෙන තියෙනව. දර ටික ඉවරවුනහම ඒ ගින්නද නිවිල යනව. ඒ නිසා මේ ස්කන්ධය හේතුවෙන් මේ ජීවිතය පවතිනව. ස්කන්ධ ටික නිරුද්ධ වුනහම ඒ විඤ්ඤාන ද නිරුද්ධ වෙලා යනව. අන්න එදාට කියනව ඒ ඒ ධර්මතාවයන්ගේ ඉපදීමෙන්, දිරීමෙන් මිදෙනව. ඒකට කියනව අනුපාදිසේස පරිනිර්වාණය කියල.

එතකොට කිසිම වෙලාවක පුද්ගලයෙක් නිවන් දැක්ක එහෙම නෙමෙයි පුද්ගල භාවයෙන් මිදීම තමයි නිවන. අපි සත්වය පුද්ගලය කියල හිතන තැනක තියෙන්නෙ හේතුන්ගෙන් භට්ඨත්ත අනාත්ම වූ ස්කන්ධ මාත්‍රයකුත්,

ඒ ස්කන්ධය පිළිබඳ ඇත්ත ඇතිහැටියෙන් නොදන්නාකම නිසා ඇති කරගත්ත කෙලෙස් ටිකකුත්. සත්‍ය වශයෙන් ගත්තොත් දුක්ඛ සත්‍යය යි, සමුදය සත්‍යය යි කියන දෙක.

ස්කන්ධ ටික දුක්ඛ සත්‍යය, ස්කන්ධ ටික අරඹයා මම, මගේ, මගේ ආත්මය කියන මට්ටමේ හැගීම් ටික සමුදය සත්‍යය. ලෝකය කියල කියන්නේ දුක්ඛ සත්‍යයේ සහ සමුදය සත්‍යයේ පැවැත්මක්. ලෝකෙ කියල කිව්වේ ස්කන්ධ ටිකෙයි කෙලෙස් ටිකෙයි පැවැත්මක්. නමුත් ඒක කෙලෙස් ටිකකුයි ස්කන්ධ ටිකකුයි වෙන්වෙ ආර්ය චිත්‍ය පැත්තෙන් බැලුවහම. ලෝකෙ තුල කෙලින්ම රූපෙ මම වෙලා මිසක, මම රූපෙ වෙලා මිසක ස්කන්ධ, කෙලෙස් ලෙස පෙනෙන්නේ නැහැ. නමුත් ලෝකයාට මගෙ රූපෙ වෙලා, මගෙ අම්ම වෙලා, මගෙ තාත්ත, දුවා, පුතා වෙලා, මගෙ රන් රිදී මුතු මැණික් කියන තැනට මම කියන හැගීම් ටිකට කෙලෙස් ටිකට හසුවෙලා තියෙන ස්කන්ධ ටික දුක්. නිවන නැත්නම් ජරා, මරණ දුකේ නැතිකම කියන එක අපිට ලැබෙනව අවස්ථා දෙකකින්. ඒ තමයි අනුපාදිසේස සහ සෝපාදිසේස.

සෝපාදිසේස කියන්නේ ස්කන්ධ ඉතිරිව තියෙද්දි සත්ව නොවූ, පුද්ගල නොවූ, අනාත්ම වූ හේතූන්ගෙන් හටගත්ත ස්කන්ධ භාවය අවබෝධ කරගෙන සත්වපුද්ගල භාවයෙන් මිදීමයි. ඒකට කියනව ආශ්‍රවයන්ගෙන් හිත මිදුන කියල. අන්න ඒ මිදීම අල්ලල බුදුරාජණන් වහන්සේ දේශනා කළේ “රාගක්ඛයෝ, ද්වේශක්ඛයෝ, මොහක්ඛයෝ නිබ්බානං” නිබ්බානං කියල. රාග, ද්වේශ, මෝහ දුරුවුනොත් දුරුවෙන්නේ සත්වපුද්ගල හැගීම. එහෙම සත්වපුද්ගල භාවය දුරුවුනොත් මනුෂ්‍යයෝ ඉන්නව, දෙවියෝ ඉන්නව, බ්‍රහ්මයෝ ඉන්නව, තිරිසන් සත්තු ඉන්නව, අසුරයෝ ඉන්නව, ප්‍රේතයෝ ඉන්නව කියන පුද්ගල භාවයක් නැතිවෙයි.

මොකද මනුෂ්‍යයෝ කියල කියනකොටම දන්නව එතන තියෙන්නේ මෙන්න මේ ස්කන්ධ ටිකක් ඒක හේතු ප්‍රත්‍යය කියන මෝහය යටතේ. දෙවියෝ ඉන්නව, බ්‍රහ්මයෝ ඉන්නව කියල කියනකොටත් එතන තියෙන ධර්මතාවයත්, ප්‍රත්‍ය ටිකත් තේරෙන්න ඕන. තමන් කියල කිව්වොත් වචන ටිකක් කිව්වට එතන තියෙන ධර්මතාවය මේකයි කියල තේරෙන්න ඕන. ඉතින් දැන් මෙන්න මේ දුකේ මිදීම, දුකේ නිවීමේ අවස්ථා දෙක ඉස්සෙල්ල

හඳුනාගන්න. හඳුනාගෙන අපිට කරන්න දෙයක් නැහැ අනුපාදිසේස පරිනිර්වාණය, ස්කන්ධ පරිනිර්වාණය සඳහා අපිට කරන්න දෙයක් නැහැ. අපිට පුළුවන් සෝපාදිසේස නිබ්බාන, ස්කන්ධ ඉතිරි සහිතව නිවන් දකින තැනට පත්වෙන්න වැඩපිළිවෙලක් කරන්න. ඒ කියන්නේ ආශ්‍රවයන්ගෙන් මනස මුදවන්න, කෙලෙසුන්ගෙන් මනස මුදවන්න යමක් කරන්න පුළුවන්. ඒ දක්වා පමණයි කළ යුත්තේ.

ඊට පස්සෙ කෙලෙසුන්ගෙන් මිදුනු, ආශ්‍රවයන්ගෙන් මිදුනු මනසකින් ජීවත්වෙනව. ඒ ස්කන්ධයන්ගේ ආයුෂ්‍ය ඉවර වෙනකොට ඒ ස්කන්ධයන් බිඳිල යනව. ඒ ස්කන්ධය නිරුද්ධ වෙනව කියන එක තමන්ට ශාක්සාත් වෙලා.

කවදාවත් ස්කන්ධ පරිනිර්වාණය සඳහා අපිට කළහැකි යමක් නැහැ. අපිට කරන්න පුළුවන් අනුපාදා පරිනිර්වාණය සඳහායි. උපාදානයෙන් නොඇලෙන ආශ්‍රවයන්ගෙන් මිදුනු මනසක් හදාගන්න පුළුවන්. දැන් අපි දන්නව මේ මුලු ලෝකයටම ජරා, මරණ කියල දුක් දොම්නස් තියෙනවනෙ. පුද්ගලභාවය අනුව මේ ඔක්කොම කෙලෙස් නිසා ඇතිවන දුකක් කියන එක අපි හඳුනාගන්න ඕනෙ. එතකොට කෙලෙසුන්ගෙන් මිදුනොත්, මොකටද මිඳෙන්නෙ මේ සත්වපුද්ගල භාවය නිසා ඇතිවන දුක එන්නෙ නැහැ කියන අවබෝධය එයාට තියෙනව. ආශ්‍රවයන්ගෙන් මනස මුදවන්න නම් මේ අම්ම, තාත්තා, දුවා, පුතා කියල ස්කන්ධයෙන් අපි ඇලිල තියෙන්නෙ, මේ ඇලීම් ගැටීම් කියන දෙයින් අපේ මනස මිඳෙන්න ඕනෙ. ඒ මිදීමට තමයි විමුක්තිය කියල කියන්නෙ.

විමුක්තිය මොකටද? මේ නිවන සඳහා. මොකක්ද නිවන? සත්වපුද්ගල භාවයෙන් එන දුකේ නූපදීම සඳහා, දුක නැතිවීම සඳහා. ඒ දුක නැතිවෙන්න නම් කෙලෙසුන්ගෙන් සිත මිඳෙන්න ඕනෙ. විමුක්තිය යි නිවනයි දෙකක්. විමුක්තිය නිවන සඳහායි.

රාග, ද්වේෂ, මෝහ අනිත්‍ය සංඥාව බහුල කරල ඒවායෙන් මිදුනොත් එයාට කියනව අනිත්ත වේතෝ විමුක්ති කියල. අනාත්ම සංඥාව බහුල කරල රාග, ද්වේෂ, මෝහ දුරුකලොත් ඒකට කියනව ශුන්‍යත වේතෝ විමුක්තිය කියල. දුක්ඛ සංඥාව බහුල කරල රාග, ද්වේෂ, මෝහ දුරුකලොත් ඒකට කියනව අප්පණ්හිත වේතෝ විමුක්ති කියල. මේ රාග, ද්වේෂ, මෝහ නැමති

එකම ධර්මතාවය දුරු කරගන්න එක එක්කෙනා පැමිණි මාර්ගය නම්කරල තියෙන්නෙ එහෙමයි. චේතෝ විමුක්තිය කියන්නෙ එකමයි.

කොයිවිදිහට ආවත්, අනිත්‍ය බලපු කෙනත්, දුක බලපු කෙනත්, අනාත්ම බලපු කෙනත් මිදුනෙ අන්තිමට රාග, ද්වේෂ, මෝහයන්ගෙන්. ඒ හින්දා විමුක්තියෙ වෙනසක් නැහැ. ආශ්‍රවයන්ගෙන් මිදීමේ ලක්‍ෂණයෙ වෙනසක් නැහැ. ඒ කෙලෙසුන්ගෙන් මිදුනු දවසට මේ මම, තව සත්වයෝ, පුද්ගලයෝ කියන හැගීම් නැහැ එතන. සම්පූර්ණයෙන් ම ස්කන්ධයන්ගේ, ධාතුන්ගේ ලක්‍ෂණයක් තිබෙනම් ඒ ලක්‍ෂණය යි ජීවිතය. මේකට කියනව ජීවිතය ධර්මතාවයක් කියල. පුද්ගලයෙක් නැහැ ධර්මතාවයක් විතරයි තියෙන්නෙ.

දැන් සත්වපුද්ගල භාවයෙන් එන දුකෙන් ඒ මනුෂ්‍යය නිදහස්. ඒකෙන් මනසට නිදහස් වෙන්න හේතුවුනේ ආශ්‍රවයන්ගෙන් මිදීම. ඊට පස්සෙ ඒ නිවන ගන්න උත්සහවත් වෙන්න ඕන නැහැ. රාග, ද්වේෂ, මෝහ කියන කෙලෙස්වලින් සිත මුදාගන්නකො. එතකොට දුක සම්පූර්ණයෙන් ම නිරුද්ධ වෙනව. නූපදින සොබාවයට පත්වෙනව. ඒ දුකින් මිදෙනව. ඔන්න නිවන් දැක්ක කියල කියනව. හිත මුදවගන්න අපහසුනම්, ඕගොල්ලන්ට පුළුවන් නම් ලෝකෙ කිසිවකට නොඇලී ඉන්න. මිදෙන්න ඕනෙ නොඇලී හිටියොත්, හිත නෙමෙයි. ලොව කිසිවක් තමන්ගෙ කියල, තමන් කියල ගන්නෙ නැතුව කුමක නොඇලෙන මනසකින් ඇහැ රූප වක්ඛු විඤ්ඤාණ, කන ශබ්ද සෝත විඤ්ඤාණ මේ වගේ මේ ස්පර්ශ ආයතන හයට ම ගෝචරවන ධර්මයෝ අරඹයා නොඇලී ඉන්න පුළුවන් නම් මේ එකක්වත් උපාදාන වශයෙන් නොගෙන ඕගොල්ලන්ගෙ මනස මිදෙනව. නොඇලී ඉන්න කියල හැදූවට නොඇලී ඉන්න බැහැ. ඕගොල්ලො නොඇලී ඉන්න උත්සහවත් වෙන්න ඕනෙත් නැහැ. මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත ඇතිහැටිය දකින්න එතකොට නොඇලෙන මනසක් හදයි. නොඇලෙන මනස ආශ්‍රවයන්ගෙන් මිදෙයි. මිදීම නිවනට පමුණවයි.

දැන් ඇත්ත ඇතිහැටියෙන් දැක්කොත් නොඇලෙන මනසක් හැදෙනව. ඇත්ත ඇතිහැටියෙන් දකින්නෙ කොහොමද? ඇත්ත ඇතිහැටියෙන් දකින්න බැහැ අපිට. හැබැයි හිත සමාධිගත වුනොත් ඇත්ත ඇතිහැටියෙන් පෙනෙයි. දැන් ඕගොල්ලන්ට තියෙන්නෙ හිත සමාධිගත කරන්න විතරයි. හිත සමාධිගත වුනහම ඇත්ත ජේතව, ඇත්ත පෙනුනම කලකිරෙනව,

කලකිරුනම නොඇලෙනව, නොඇලුනහම මිදෙනව, මිදුනහම දුක නැතිවෙයි.

එතකොට සමාධිය ගන්න අමුතුවෙන් ඕගොල්ලො වෙහෙස වෙන්න ඕන නැහැ. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනව කෙනෙකුගේ සිතයි කයයි දෙක සැප සහගත වුනොත් හිත සමාධි වෙනව කියල. ඒ නිසා ඕගොල්ලන්ට පුළුවන් නම් හිතයි කයයි දෙන සැප සහගත තැනට ගන්න සමාධිය ඇතිවෙයි. අපි විනාඩියක් දෙකක් පැයක් දෙකක් කිසිම විතර්කයක් නැතුව හොඳට ඉඳගෙන ඉඳල අපි කියන සමාධියක් තියෙනවද? ඒකට මේ සසරෙ සමාධියවත් කියන් නැහැ. සමාධිය අහලකටවත් නැහැ. එතකොට සැප ඇත්තෙකුගේ සිත සමාධිගත වෙනව. දැන් අපිට තියෙන්නෙ සිත කය දෙක සැප සහගත තැනට ගන්න විතරයි.

යම්කිසි කෙනෙකුගෙ සිතයි කයයි දෙකේ සැහැල්ලුවක් පස්සද්ධියක් තියෙනවනම් අන්න ඒ පස්සද්ධිය තියෙන කෙනාට සැප සහගත බව ලැබෙනව. පස්සද්ධිය කියන එක, සැහැල්ලු බව කියන එක ගන්න පුළුවන් එකක් නෙමෙයි ඒක ප්‍රීතිය නිසා ලැබෙන එකක්. ප්‍රීතිය කියන එක ගන්න බැහැ. ඒක හිතේ ඇති ප්‍රමුදිත භාවය, ප්‍රමෝදය, ධර්මයෙන් සතුටුවෙච්ච බවයි. ඒක හැමවෙලාවෙම හිතේ ඔඳ වැඩුණු ගතියකින්, ධර්මයෙන් සතුටුවෙච්ච බවක් හිතේ හැමවෙලාවෙම පැවතුනොත් අන්න ඒකයි සතුට කියන මට්ටමට එන්නෙ.

අන්න ඒ සතුට, ප්‍රමෝදය නිසාමයි හිත කය දෙක සන්සිඳෙන්නෙ. ඒ සන්සිඳීමයි සිත කය දෙක සැප සහගත වෙන්න හේතුව. ඒ සැපයයි සමාධිය ඇතිවෙන්න හේතුව. ඒ සමාධියටයි ඇත්ත ජේන්නෙ. ඒ ඇත්ත පෙනුනොත් තමයි කලකිරෙන්නෙ. කලකිරුනොත් තමයි නොඇලෙන්නෙ. ඒ නොඇලුනු බව නිසයි කෙලෙස්වලින් මිදෙන්නෙ. එතකොට ඔයටික අනුපිළිවෙලින් වෙනව ධර්මයෙන් යුක්ත සිතේ පැහැදීමක්, ඔඳ වැඩුණු ගතියක්, ප්‍රමුදිත භාවයක්, නිතරම සතුටින් ඉන්නවනම්. හිඳ ගත්තත්, හිට ගත්තත්, නිදා ගත්තත් හිත ඔඳ වැඩුණු තැනකට ආවොත් විතරයි ඔය සොබාවයට එන්නෙ.

එතකොට කොහොමද සිතේ ප්‍රමෝදය ඇතිකර ගන්නෙ? ප්‍රමුදිත භාවය ඇතිකර ගන්නෙ? “යෝනිසෝච මනසිකරංතෝ පාමච්ඡන්දායතී.....”

යම්කිසි කෙනෙකුට යෝනියෝ මනසිකාරය ප්‍රගුන කරන්න පුළුවන් නම් මෙන් නම් යෝනියෝ මනසිකාරයෙන් යුක්තව යම්කිසි කෙනෙකුට ජීවත්වෙන්න පුළුවන් නම් මෙන් නම් යෝනියෝ මනසිකාරය නිසා ප්‍රමෝදය ඇතිවෙනව. සත්වපුද්ගල භාවය නැතිකරල දුකින් මිදෙන තැන ඉඳල ඕගොල්ලන්ව මේ අරගෙන එන්නෙ ටික ටික යෝනියෝ මනසිකාරයට. ඕගොල්ලන්ට එක දෙයක් කරන්න පුළුවන් නම් ඉතුරු ටික මම අතින් දාන්නම්. මොකක්ද? යෝනියෝ මනසිකාරය ඕගොල්ලන්ට කරල දෙන්න පුළුවන් නම් මම ගානෙ දෙනව ප්‍රමෝදය කියන එක, ප්‍රීතිය කියන එක, පස්සද්ධිය, සෑපය, සමාධිය, ඇත්ත ඇතිභැටියෙන් දැකීම, කලකිරීම, නොඇලීම, මිදීම සහ නිවන. අංග 10ක් දෙනව.

බලන්න යහපත් එක දෙයක් කළොත් යහපතෙහි විපාක, යහපත් ධර්මතා සහ ඒකෙන් ලැබෙන විපාක මේ ඔක්කොම මෙලොවදී ලැබෙනව. එතකොට යෝනියෝ මනසිකාරය කියන එක අපි හඳුනාගන්නෙ කොහොමද? මොකක්ද අයෝනියෝ මනසිකාරය කියන්නෙ? මොකක්ද යෝනියෝ මනසිකාරය කියන්නෙ?

යම් ධර්මයක් සිහිකරන කොට නූපත් ආශ්‍රව ධර්ම ඇතිවේ නම්, උපත් ආශ්‍රව ධර්ම වැඩෙනම් ඒ විදිහට අපි කිව්ව අයෝනියෝ මනසිකාරය කියල. යම් ක්‍රමයකට මෙනෙහි කරනකොට උපත් ආශ්‍රව ගෙවෙනම් නූපත් ආශ්‍රව නූපදිනම් ඒකට යෝනියෝ මනසිකාරය කියල කියනව. යෝනියෝ මනසිකාරය කියල එක වචනයකින් දෙකකින් හඳුන්වන්න බැහැ.

ඒ කියන්නෙ රූපය දිහා බලල රූපය ඇතිවෙනව නැතිවෙනව කියන එක බලනව වෙන්න පුළුවන්, වේදනාව ගැන බලල වේදනාව ඇතිවීම නැතිවීම ගැන බලනව වෙන්න පුළුවන්, තව කෙනෙක් පංච උපාදානස්කන්ධය මොකක්ද ඒකෙ ඇතිවීම නැතිවීම ගැන බලනව වෙන්න පුළුවන්, තව කෙනෙක් කසින භාවනාවක් කරනව වෙන්න පුළුවන්. ඒ නිසා යෝනියෝ මනසිකාරය කියන එක හඳුන්වන්න වෙන්නෙ ඒකෙ අත්පුප්පත්තියකින්. ඒ කියන්නෙ චතුරාර්ය සත්‍යය මෙනෙහි කිරීම යෝනියෝ මනසිකාරය යි කියල ඒවගේ එක වචනෙකින් කියන්න බැහැ. චතුරාර්ය සත්‍ය නැතුව බුදුගුණ වැඩුවොත් ඒක යෝනියෝ මනසිකාරය නෙමෙයිද? ඒකත් යෝනියෝ මනසිකාරය. ඒ නිසා යෝනියෝ මනසිකාරය හෝ අයෝනියෝ

මනසිකාරය අර්ථ දක්වයිදි අකුසල සහගත එක විතර්කයක් හිතල මෙන්න මේ විදිහටයි අයෝනිසෝ මනසිකාරය කියල එක වචනෙකින් පෙන්වන්න බැහැ.

යෝනිසෝ මනසිකාරය හෝ අයෝනිසෝ මනසිකාරය කියන නම ලැබුණෙ යම් ධර්මතාවයක් නිසාද ඒ ධර්මතාවය පෙන්විය යුතුයි. ඒ නිසයි හැමවෙලාවෙම හොඳට මතක තබාගන්න යම් විදිහකට හිතන කෙනෙකුට නූපන් ක්ලේෂ ධර්ම උපදිනම් උපන් ක්ලේෂ ධර්ම වැඩෙනම් මෙන්න මේ සිහිකරන ක්‍රමයට කිව්ව අයෝනිසෝ මනසිකාරය කියල. යම් ක්‍රමයකට සිහිකරන කොට උපන් කෙලෙස් ධර්ම දුරුවේ නම් නූපන් කෙලෙස් ධර්ම නූපදිනම් ඒ විදිහට සිහිකරන ඕනම දේකට කිව්ව යෝනිසෝ මනසිකාරය කියල. එතකොට මේ ප්‍රමෝදය කියන එක ගන්න ප්‍රමාණවත් යෝනිසෝ මනසිකාරය තියෙන්න ඕනෙ.

ඕගොල්ලො මරණානුස්සතිය වැඩුවත්, බුදුගුණ හිතුවත්, මෙත්‍රී භාවනාව හිතුවොත්, අසුභය හිතුවොත්, ආනාපානසති ප්‍රවාද්ධි සංඥාවෙන් හිටියත්, ස්කන්ධ, ආයතන, ධාතු කුමන ධර්මයක් මෙනෙහි කලත් මේ හැම එකක්ම අයිතිවෙන්නෙ යෝනිසෝ මනසිකාරයට.

මේ විදිහට යෝනිසෝ මනසිකාරය කරන කොට තමන් තුල නිවරණ ධර්ම දුරුවෙන එක වෙන්න ඕනෙ. අද අපි විදර්ශනාවයි කියල යමක් කළත් වෙන්නෙ ඔය විදිහට.

මේ “අනුපුබ්බ කිරියා, අනුපුබ්බ සික්ඛා, අනුපුබ්බ පටිපදා” මහ මුහුද අනුක්‍රමයෙන් ගැඹුරු වෙලා තියෙන්නෙ කියනව. එක පාරටම වලක් ප්‍රපාතයක් නැහැ. ඒ වගේ මේ සාසනෙන් අනුපූර්ව ගැඹුරුවෙලා තියෙන්නෙ. එකපාරටම මාර්ගඵල නැහැ. ඒ කියන්නෙ අපිට හිතෙනවනම් ධර්ම දේශනාවක් අවසානයේ කෙනෙක් සෝවාන් වුනා, සකදාගාමී වුනා ඇයි එකපාරටම එහෙම මාර්ගඵල නැත්තෙ කියල. මතක තියාගන්න එතන එයාගෙ වේගවත්කම තමයි ඇවිල්ල තියෙන්නෙ. බණ අහන ක්ෂණය තුල පවා එයාගෙ මනස තුල මේ මාර්ගඵල වැඩිල තමයි ඒ ධර්මතාවයට ඇවිල්ල තියෙන්නෙ. ඒක තමයි නුවණ අපේ. අවබෝධයෙන් වහා ලැබෙන ගතිය අඩුකම නිසා නිවරණවලින් ආවරණය වෙච්ච මනසක් තියෙන නිසා අපිට මේක ටිකක් දිග පරාසයක් වගේ පේනව. අපිටත් නිවරණ ධර්ම දුරුකරල

තියෙන තැනකට ගත්තොත්, එහෙම මනසක් තිබුණොත් මේ තරම් දුර නැහැ.

එතකොට මේ දහම අහසු ගමන්ම අපිටත් තේරෙයි. හැබැයි අපි දැනගත යුතුයි පූර්ව භවයන් තුළ ඒව වඩල තිබුණ හින්ද තමයි පහසු වුනේ. අපි එහෙම කරල නැති හින්ද නිවරණ ධර්මත් දුරුකරල තමයි මිඳෙන්න වෙන්නෙ. නමුත් හැමෝටම අනුක්‍රමය එකමයි. එයත් මේ සාසනයෙන් හෝ වෙන තැනකින් හෝ මුල්ටික කරල තිබුණ හින්ද හරිගියා.

දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ යහපත් කියල යමක් ලෝකය තුළ තිබුණනම් ඒක අතහරින්නෙ නැහැ. ඒකට තවත් ටිකක් එකතු කරල වඩාත් නිවැරදි දෙයක් කරල දෙනව මිසක. ඉතින් මේ සාසනයෙන් පිටත කමටහන් තිබුණත් බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒවායේ ප්‍රතිඵලයන් ගැන හිතල ඒව අයින් කළේ නැහැ. ඒ අවබෝධයම ඒ චිත්ත සමාධියම උදව් කරගෙන මේ ධර්මය දකින්න සැලැස්සුව.

එතනදි බුදුරජාණන් වහන්සේ ධර්මය දේශනා කරනකොට ගොඩාක් දෙනෙකුට මාර්ගඵල ලැබෙන්න හේතුව ඒ මනසෙ ආවරණ ධර්ම අඩුයි. නමුත් මේ ජීවිතයේදි හෝ සසරෙදි හෝ ආවරණ ධර්ම ටික අයින් කරල තිබුණ හින්දයි එයාට මෙන්න මේ ටික ලැබුණෙ. ඉතින් අපිත් මේ ටික කළ යුතුමයි.

යෝනිසෝ මනසිකාරය කියන කොටසින් කරනව ආවරණ ධර්ම අඩුකරන එක. මේ යෝනිසෝ මනසිකාරය කියන මාතෘකාව යටතේ සමථ, විදර්ශනා දෙකම අයිති කියල හොඳට තේරුම්ගන්න ඕනෙ. ආනාපානසතිය වේවා, බුදුගුණ වේවා, අසුභය වේවා, මරණානුස්සතිය වේවා චිත්ත සමථය ඇතිවීම සඳහා යම් කමටහනක් මෙනෙහි කරයි නම් ඒකත් යෝනිසෝ මනසිකාරය තමයි. යෝනිසෝ මනසිකාරය කියන්නෙ ස්කන්ධ, ධාතු, ධර්මයෝ ඇති නැති එක නුවණින් විමසන එකමත් නෙමෙයි. සමථ කමටහන්, විදර්ශනා කමටහන් දෙකම යෝනිසෝ මනසිකාරය. ඒ දෙකෙන්ම අනුග්‍රහය ලබපු මනස තමයි ප්‍රමුදිත මනසක් හදාගන්න උපකාරී වෙන්නෙ. ධර්මතා දෙකෙන්ම යන එක වඩාත්ම උපකාරීයි.

දැනට හැම කමටහනක් වඩන්න කලින්ම කොන්ද සෘජුව තබාගෙන, පර්යන්ත බැඳගෙන සිහිය අහිමිබ කොට ඉන්න එක අවශ්‍ය කරනව. මේ සිහිය නාසය ගාව හෝ තොල්දෙක ගාව හොඳට තබාගන්න. දැන් පුළුවන් සිහියෙන් ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස කරන්නත්. මේ සිහියෙන් ඉඳගෙන සියලු සත්වයෝ නිදුක් වෙත්වා කියල මෙෙත්‍රිය වඩන්නත් පුළුවන්. මේ සිහියම උදව් කරගෙන කමටහනේ මනසිකාරය කුමක් වුනත් පරිසරය වෙනස් වෙන්නෙ නැහැ. ඒ හින්ද කුමන කමටහනක් වඩන්න කලිනුත් එක අරමුණක හිත තබාගන්න. හිත තබාගෙන තම තමන්ට හුරු පුරුදු ඒ කියන්නෙ එක එක ක්‍රම අත්විඳල බලන්න. සිහියෙන්ම ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස කරල බලන්න. සති නිමිත්තේම හිත තබාගෙන ඉන්න ගමන් ආශ්වසා වන බව ප්‍රාශ්වාස වන බව නුවණින් දන්නව. මේ විදිහට මනා දැනීම ඇතුළු මනා සිහිය ඇතුළු ඉන්නව. එහෙම ඉන්නකොට නොයෙක් විතර්කවල හිත දුටන්නෙ නැතුව ඉන්න පුළුවන්ද කියන එක බලන්න. ගොඩක් පුරුදු නැති හින්ද හිතන්න බැහැ. නමුත් මුළින්ම අල්ල ගන්න පුළුවන්ද කියල බලන්න. තාවකාලිකව ආරම්භය පුළුවන්නම් මේක දියුණු කරගන්න පුළුවන්.

ආරම්භයවත් බැරිනම් එක පැත්තකින් තියමු. සති නිමිත්තයේ හිත තබල සියලු සත්වයෝ නිදුක් වෙත්වා, නිරෝගි වෙත්වා කියල මෙන් සිත වඩනව. තමන් ඉන්න තැන ඉඳල සදිසාවන්ට, දස දිසාවන්ට මෙන් සිත පතුරවන්න පුළුවන්. පා ඇති, පා නැති, බහු පා ඇති සියලු සත්වයන්ට මෙන් වඩන්නත් පුළුවන්. මේ විදිහට එක එක මාතෘකා අරගෙන මෙෙත්‍රී භාවනාව වඩන්න පුළුවන්.

මෙතනදී සුවිශේෂී ලක්‍ෂණය තමන් හඳුනාගන්න ඕනෙ යටින් එක එක විදිහෙ විතර්ක උලුප්පල දෙන්නෙ නැති විදිහට සිත යටින් ගහගෙන යන්නෙ නැති විදිහට තමන්ට කරන ටික හරි අඛණ්ඩව පිරිසිදුව වෙන සිතුවිලවලට යන්න නොදී මේක විතරක් කරගෙන යාමේ හැකියාව තියෙනවද කියල බලන්න ඕනෙ. ඔන්න ඒකට හිත තිබ්බ ඒකෙන් බැහැ. එහෙනම් ඒකත් අයින් කෙරුව. සති නිමිත්තෙ හිත තබල මරණානුස්සතිය වඩනව. ජීවිතේ අතියතයි මරණය නියතයි කියල ජීවිතේ නැසෙන්න තියෙන කාරණා වැඩියි. කොයිවෙලාවෙ මේ ජීවිතේ නැතිවෙයිද කියල වෙන මුකුත්ම හිතන්නෙ නැතුව ඒක විතරක් හිතන්න පුළුවන්ද කියල බලන්න. පුළුවන්නම් ඒක තමයි තමන්ට ගැලපෙන කමටහන.

මෙන්න මේකත් අයිත් කෙරුව. ඊට පස්සෙ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අනන්ත බුදුගුණ සිහිපත් කරනව. මේ විදිහට එක එක පරීක්ෂණ කරල බලන්න සති නිමිත්තෙ හිත තබාගෙන තමන්ට රුචි, රුචි නොවුනත් වැඩි වෙලාවක් කමටහනේ හිත තබාගෙන ඉන්න පුළුවන්ද කියල. එ කමටහනට ආවාහම වෙන දේවල් හිතෙනව අඩුයි, අනිත් කමටහනක තිබ්බහම හිත ලිස්සල යනව කියල බලනව. බලලා යම් කමටහනකට හිත තැබුවහම ඒකෙ රැඳී ඉන්න ගතිය වැඩිනම්, වෙන විතර්ක සිහිවෙන ගතිය අඩුයිනම් අන්න ඒක කමටහන හැටියට තෝරගන්න. තෝරගෙන සති නිමිත්ත හිතේ තියාගෙන ඒ කමටහනම නැවත නැවත ආවර්ජනය කරන්න ඕනෙ. අමතකවෙලා ගියොත් ආයිත් සති නිමිත්තෙ හිත තියාගෙන ඒ කමටහනම මතක් කරන්න.

මේ විදිහට විත්ත සමථය ඇතිවෙන කමටහනක් වැඩිය යුතුයි. ඔන්න දැන් ඒකත් ඕගොල්ලන්ගෙ යෝනිසෝ මනසිකාරයක්. එහෙම විත්ත සමථය ඇතිකරන කමටහනකට හිත තබල කමටහනක් වඩන ගමන්ම කලින් කලට මේ සවිඤ්ඤාණක කය බැහැර නාමරූප දෙකෙන් යථා සොබාවය තත්වාකාරයෙන් නුවණින් විමර්ශනය කළ යුතුයි. ඒක තමයි ඕගොල්ලන්ගෙ විදර්ශනාව.

දැනට මේ නාමරූප ධර්මයෝ පිළිසිඳ දකින්න නුවණින් මෙනෙහි කළ යුතුයි. ඒක තමයි ඕගොල්ලන්ගෙ විදර්ශනාව. මොකක්ද මේ සවිඤ්ඤාණක කයේ මම, මගේ ආත්මය කියල දැනෙන පෙනෙන මේ කය ගැන යොමුවෙන්න. දැන් සති නිමිත්තෙ හිත තබල සමථ කමටහන් වඩන්න. ටිකක් වෙලා කරල උවමනාවෙන්ම කය පැත්තට යොමුවෙන්න. යොමුවෙලා “ඉම මේව කායං යථා තිත්ථං යථා පනිහිතං ධතු ඛෝ පචේත” මේ කය යම් සේ පවතියි ද යම් සේ පිහටා පවතියි ද එසේ ඇත්ත ඇතිහැටිය සිහිකරනව. මට පෙනෙන හැටියට නෙමෙයි, තව කාටවත් පෙනෙන හැටියට නෙමෙයි, මට දැනෙන තව කාටවත් දැනෙන හැටියට නෙමෙයි. පවතින ස්වභාවය ඒ ආකාරයෙන් මෙනෙහි කරනව.

පවතින ස්වභාවය කෙස්, ලොම්, නිය ඇයි මෙහෙම ගන්නෙ? දැන් අපි දන්නව මේ රූපය එහෙම්පිටින්ම ගත්තහමයි මම කියල හිතෙන්නෙ. හොඳට කෙස් ටික විතරක් තනිකරල ගත්තහම කෙස් ටික දිහා බලාගෙන

මේ මම කියනවද? නැහැ. රෝම කූපයක් අරගෙන මේ මම කියල හිතනවද? මම කියල හැඟෙනවාද? නැහැ.

එතකොට ඇයි එහෙම මෙනෙහි කරන්න කියල කිව්වෙ මේ රූපය එහෙමිපිටින්ම අපිට හම්බවෙන්නෙ පුද්ගලයෙක් හැටියට. මම හෝ මගෙ හෝ මගෙ ආත්මය නෙමෙයි යන හැගීම හිතට දැනෙන්න ඉඩ සලස්වමින් කෙස් කියන එක අරමුණු කරන්, ලොම්, නිය, දත්, හම, මස්, නහර, තාම ඕගොල්ලන්ට මගෙ ඇහේ තියෙන ඒව කියල හිතෙන්නෙ. ඒ අවබෝධය පැත්තකින් තබාගෙන ඉතාමත් වේගයෙන් නෙමෙයි ඉතාමත් හෙමින් නෙමෙයි මේ විදිහට හිතන්න.

මේ කුණුප කොටස් 32 අනුපිලිවෙලින් හෝ අනුපිලිවෙලින් බැරිනම් ප්‍රකට ප්‍රකට කොටස්වලින් හෝ කමක් නැහැ හිතන්න. හිතල කන බොන ආහාර නිසානෙ මේ හැම කොටසක්ම හැදෙන්නෙ කියල හොඳට බලන්න ඕනෙ. මේ ආහාර නැමති හේතුවේ ඵලයක් නේද මේ කෙස්, ලොම්, නිය, දත්, නහර කියල හොඳට බලනව මේ සවිඤ්ඤාණක කයේ, මමයි මගෙයි කියපු කයේ. ඊට පස්සෙ තවදුරටත් බලනව මේ කන බොන ආහාරවලින් හැදුණු හම, මස්, ලේ, නහරවලින් යුක්ත මේ කයේ පෙර අවිද්‍යා කර්ම නිසා, පෙර අවිද්‍යා කර්ම හේතුවෙන් විඤ්ඤාණය ඇතිවෙලා. ඒ නිසයි මේ කයේ හැගීම් දැනීම් තියෙන්නෙ. මේ සවිඤ්ඤාණක බව, මේ ඇහට මේ රූපෙට මොනවහරි ගැවුනහම දැනේනෙ කය සහිත මට දැනෙනව නෙමෙයි. කය සහිත කෙනෙකුට දැනෙනව නෙමෙයි.

මේ හරියට මනුස්සයෙකුට වැහිල ඉන්න යකෙක් අරක්ගත්ත වගේ මේ රූපෙට අරක්ගත්ත යකෙක් ඉන්නව, විඤ්ඤාණය. මේ කයේ බැඳිල පවතින තණ්හාවෙන් කය ඇතුළු කරගෙන විඤ්ඤාණය පවතිනව. මේ විඤ්ඤාණය කයේ බැඳිල පවතින නිසා මේ කයේ කොතනකටහරි යමක් තට්ටු කලොත්, වැදුනොත් කය ඇතුළු කරගෙන පවතින හිතට දැනෙන්නෙ. එතකොට මේ රූපෙට දැනෙනව නෙමෙයි මේ කය ඇතුළු කරගෙන පවතින හිතටයි දැනෙන්නෙ.

අපි මෙනෙහි කළ යුතුයි මේ කය ඇතුළු කරගෙන තියෙන හිත නිසයි කයේ හැගීම් දැනීම් ඇතිවෙන්නෙ කියල. කයට යම් යම් දේවල් තේරෙනව වගේ

දැනෙන්නෙ කය ඇතුළු කරගෙන තියෙන හිත නිසයි කියලයි කිව්වෙ. මෙතන ඉඳලම මේ රූපය හා බැඳිල තියෙන බැඳුම ඉතාමත් සුක්ෂමයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ඕකට උපමාවක් කියනව “මහණෙනි එක්තරා කාලෙකදි දෙවියන්ගෙයි අසුරයන්ගෙයි යුද්ධයක් ඇතිවුනා. ඒ වෙලාවෙදි අසුරයො කියනව යම් වෙලාවක දී දෙවියො පරාද වුනොත් ශක්‍රයගෙ කකුල් හතරම කුදලල මං ගාවට අරගෙන එන්න කියල යේපිවිත්ති අසුරය කියනව. ශක්‍රය කියනව යම් වෙලාවකදි අසුරයො පැරදුනොත් යේපිවිත්ති අසුරයව අතපය හතරම බඳල මං ගාවට අරගෙන එන්න කියල.

ඉතින් ඔය යුද්දෙදි අසුරයො පැරදුනා සුරයො දිනුවා දිනුවහම යේපිවිත්ති අසුරයව අල්ල ගත්ත. ඊට පස්සෙ ශක්‍රය කියනව යේපිවිත්ති අසුරයට අසුරය ඔබට දැන් මෙහෙම සිතුවිල්ලක් හිතන්න පුළුවන්නම් දෙවියො බොහෝම දැහැමියි දෙවියො හොඳයි අසුරයො අදැහැමියි අසුරයො හොඳ නැහැ කියල ඒ සිතුවිල්ලටම ඔබේ ඔය තියෙන බැමි ඔක්කොම ලෙහෙයි. පංචකාමයෙන් අර්ද වෙච්ච දිව්‍ය විමානෙක දෙවියෙක්ව ඉන්න ඔබව ඔබට පෙනෙයි. ඉතින් ඔබට යම්තාක් දෙවියො අදැමැහියි අධර්මිෂ්ටයි අසුරයො දැහැමියි කියල හිතෙන තාක් ඔබේ බැඳුම ඔය විදිහටම තියෙයි. ඉතින් මේ බැඳුම ගහල තියෙන්නෙ සිතුවිල්ලකින් ලෙහෙන විදිහට.

ඉතින් බුදුරජාණන් වහන්සේ අහනව මේ බැඳුම කොතරම් සුක්ෂමද කියල. සිතුවිලි මාත්‍රයකින් බැඳුම තරවෙන්නත් සිතුවිලි මාත්‍රයකින් බැඳුම ලෙහෙන්නත් තියෙන්නෙ. ඉතින් දේශනා කළා මහණෙනි, තෘෂ්ණාව නැමති බැමිම ඊටත් වඩා සියුම් කියල මම කියනව.”

ඉතින් මම මතක් කළේ ඕගොල්ලන්ට මේ දැනෙන්නෙ කයට යි තියල දැනුනත් ඇති ඒ විතර්කයෙන් ම ඕගොල්ලො කයට බැඳිල ඉන්නව. ඕගොල්ලන්ට යම් වෙලාවක හිතන්න පුළුවන් උනොත් මේ කය ඇසුරු කරගෙන පවතින හිතටයි මේ වේදනාව දැනෙන්නෙ කියල ඒ විතර්කයෙන්ම ඕගොල්ලන් කයෙන් මිදෙනව. ඔය වගේ විතර්ක මාත්‍රයකින් තමයි මේ කෙලෙස් ටික අපේ රූපයට බැඳිල තියෙන්නෙ කියල

ඕගොල්ලො දන්නව ද? අපි මහ විශාල කළුගල් තරම් සෂ්‍ය ද්‍රව්‍යවලින් බැඳිල නැහැ. එහෙම තිබුනනම් උනුකරලවත් කඩන්න තිබුණ. මේ තෘෂ්ණාව නැමති බැමිම මොන ආයුධයකින්වත් කඩන්න බැහැ. දියමන්තියක් නම් තව

දියමන්තියකින් ඒක කැපුවැහැකි. නමුත් ලෝකෙ තෘෂ්ණාව නැමති බැම්ම කපන්න අයුධයක් නැහැ. එකම ආයුධය ප්‍රඥ්ඥාව නැමති ආයුධය විතරයි.

ඉතින් ඕගොල්ලන්ට පුළුවන්නම් රූපය හොඳට බැලුව. රූපෙ කන බොන ආහාරයෙන් හැදුන එකක් කියල එවලෙම හිතුව. ඒ කය ඇතුළු කරගෙන පවතින හිත නිසයි මේ හැගීම් දැනීම් දැනෙන්නෙ කියන එක හිතන්න. වේදනාව විතරක් අනුවෙන්නත් ඕනෙ, ස්පර්ශය නිසා මේ වේදනාව හටගත්ත, ස්පර්ශය නැතිව වේදනාව නැතිවෙනව කියන නුවණ එන්නත් ඕනෙ. ඒක ඇතිවෙන්නෙ වේදනානුපස්සනාව, කායානුපස්සනාව ගැන හොඳ නුවණක් තිබුනොත් විතරයි. කය කියන එක හැගීම් දැනීම්වලින් තොර ධර්මතාවයක් කියන අවබෝධය තිබුනොත් තමයි මෙන්න මේ වේදනාව දැනෙන්නෙ කය ඇතුළු කරගෙන තියෙන සිතටයි කියන කාරණාව එන්නෙ. මේ කය ඇතුළු කරගෙන තියෙන සිත නිසා නේද කන බොන ආහාරයකින් යුක්ත, කුණුප කොටස් 32කින් යුක්ත මේ රූපෙ ගැන දැනෙන්නෙ කියල බැලුව.

මේ කෙනෙක් කියල නෙමෙයි රූකඩයක් වගේ ඇතුලෙ ඉන්න කෙනා තමයි අරගෙන යන්නෙ. ඊට පස්සෙ මේ කය ඇතුළු කරගෙන ඉන්න, කය ඇතුළු කරගෙන පවතින හිතෙන් නේද රූපාදී අරමුණු ගැනීම්, ශබ්ද ආදී අරමුණු ගැනීම් වෙන්නෙ කියල බලන්න. මේ යම්තාක් ක්‍රියාදාමවල් ටිකක් තියෙනවනම් මේ කය ඇතුළු කරගෙන තියෙන හිතෙන් කෙරෙන වැඩයි කියල ඒ ටික බලනව, ඒ ටික කයට අයිති නැහැ කියල බලනව. කය කියන එක මෙබඳු ක්‍රියාදාමයක් කරන්න සිතට ඉඩදීල නවාතැන් දීල තියෙන අවේනනික වස්තුවක් හැටියට බලනව. එතකොට ඕගොල්ලන්ට මේ කය මම කියල මිම්ම කරගන්න මිම්ම ඉක්මනට අඩුවෙයි. මේ සවිඥ්ඥාණික කයේ රූපය වෙනම බලන්න, කය ඇසුරු කරගෙන නාම ධර්ම වෙනම බලන්න.

තම තමන් මෙතනදි ටිකක් දක්ෂ වෙනවනම් තවදුරටත් තම තමන්ට පුළුවන් යම් යම් කරුණු කාරණා තමන්ගෙ අවබෝධය සඳහා තමන්ට පෙන්නවල දෙන්න. ඒ කියන්නෙ තමන්ට හිතන්න පුළුවන් ඇත්තටම කවුරුහරි කෙනෙක් මැරුණොත් මළමිනිය කියල කියන්නෙ යෑම් ඒම කරන්න බැහැ, හැගීම් දැනීම් නැහැ, රූපාදි අරමුණු දැකීමක් ඇහීමක් නැහැ කියල. එබඳු

කිසිදෙයක් කරන්න බැරි රූපෙ හම, මස්, ලේ, නහර, ඇට ඔව ටික තියෙනව. යම් වෙලාවක හිත නිරුද්ධ වුනොත් මේ දේවල් කරන්න බැරිනම් එහෙනම් කය ඇතුළුකරන් ඉන්න හිත තේද මේව කරන්නෙ කියල හිතන්න පුළුවන්.

ඔන්න ඔය විදිහට නාමරූප දෙක, රූපය වෙනම පැත්තකින් ඇවිල්ල පිහිටල නාම ධර්මවලට උපකාර වෙනව. නාම ධර්ම වෙනම පැත්තකින් ඇවිල්ල පිහිටල ක්‍රියාදාමයක් කරමින් රූපයේ පැවැත්මට උපකාර කරල. එතකොට මේ ධර්මතා දෙක මෙනෙහි කරනව. මෙනෙහි කරල ආයින් සති නිමිත්තට හිත තබල අර සමට කමටහන් ටිකත් වඩනව. ඊට පස්සෙ හැමවෙලාවෙම ආධ්‍යාත්මික මේ කයට නැඹුරුවෙලා මේ කයේ යථා සොබාවය නුවණින් මෙනෙහි කරමින් අර සමට කමටහන වඩනව. ඒක වඩමින් මේ විදිහට මෙනෙහි කරනව.

එහෙම කරන කොට හිතාමතාම යන්න ඕනෙ නැහැ නමුත් නිරායාසයෙන් “විර කතාවි විර භාසිතාවි” බොහෝ කල් සිත කිව්වා වූ කළා වූ දේවල් මනසට ගලාගෙන එනව. නැදෑයො, යාළුවො, හිතෙයිශීන්, දෙමව්පියො, සහෝදරයින් ඒවගේම යම් ස්ථාන මෙතනදී අවේනනික වස්තූන් පැත්තකට තබල හිතට සිහිවෙන සත්වපුද්ගල භාවයෙන් යුක්ත අරමුණු විතරක් අල්ලගන්න. හිතට යහළුවෙක් මිත්‍රයෙක් කියල සිහිවුනොත් අර සමට කමටහන පොඩ්ඩක් නතර කරනව දැන් ඒ බැහැර නාමරූප දෙක හොඳට බලනව. යාළුව කියන එක හිතින් අල්ලගෙන ඒ රූපය හොඳින් විමර්ශනය කරනව. එතනද තියෙන්නෙ කන බොන ආහාරය නිසා හැදුණු සම, මස්, ලේ, නහරවලින් යුක්ත ඒ කය ඇසුරු කරගෙන ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් පැවති විඤ්ඤාණය පවතිනව ඒ නිසා ඒ කයෙහි සවිඤ්ඤාණය ඇතිවෙලා තියෙනව. මම යාළුවා කියන රූපය හැදිවිව හැටින්, ඒකෙ තියෙන දේත් ගැනයි මේ බලන්නෙ. ඔය විදිහට හිතනව.

ඊට පස්සෙ සත්වපුද්ගල භාවයට සිහිවෙව්ව යාළුවා, සහෝදරය ආදි අරමුණු දෙකක් විතර හිතනව. දිගින් දිගටම හිතන් නැහැ. ආපහු හිතාමතාම සමට කමටහනට එනව. මෙනෙහි කෙරුවොත් නාමරූප දෙක බලන්න. මේ සවිඤ්ඤාණක කයෙන් බැහැරව නාමරූප දෙකත් මෙනෙහි කරනව. මේ වෙලාවෙදි ඇහැට පෙනෙන රූප, කනට ඇහෙන ශබ්ද ආදී දේවල් නොසලකා හරිනව. නොසලකා හැරල කය කෙරෙහි පවතින සිහියෙන්ම

ඉන්නව. මෙන්න මේ විදිහට අත නොහැර කරන්න. අමතක වෙනව ආයින් මතක් කරල ගන්නව ආයින් අමතක වෙනව මතක් කරල ගන්නව.

දැන් ඕගොල්ලන්ගෙ සිහි නුවණ ටික ටික වැඩෙයි. වැඩෙනව කියන්නෙ වෙනදට මොනවිදිහටවත් මෙහෙම දහමක් මතක තියාගන්න බැහැ අමතකවෙලා යනව, දැන් වැඩපල කරන අස්සෙ අමතක වෙනව ආයින් මතක් වෙනව කරන්න පුළුවන්. ටික දවසක් යනකොට වැඩි වාර ගණනක් මතක් වෙච් මෙනෙහි කරන්න පුළුවන්. නිවරණ ධර්ම දුරුවෙන ඕන කමටහනක හිත තබාගෙන ඕක කරන්න පුළුවන්. ඊයාවට හැබැයි අහවල් වැඩේ මට කරන්න බැහැ මේ වැඩටික කරන්න පුළුවන්. ඊට පස්සෙ දියුණු වෙනකොට බැහැ කියපු අරමුණුවලත් ටික ටික පුළුවන්කම එනව.

අපි හිතමු වෙනදට කඬේට යනකොට, බස්එකේ යනකොට හිත හිත යන්න හැබැයි මොනවහරි වැඩක් කරන්න ගත්තහම එහෙම හිතන්න බැහැ. දැන් ටික ටික වැඩක් කරදිදිත් පුළුවන් වෙනව. මේවගේ සති නිමිත්තෙ ඉන්න එක හෝ ආධ්‍යාත්මිකව කයේ ඇත්ත ඇතිහැටිය බලන ගතිය අමතක වෙනව ආයින් මතක් වෙනව. මේකට උත්සහවත් වෙන්න තියෙන්නෙ දවස පුරාම. ඕක ටික ටික දියුණු කරනව තමන්.

ඊට පස්සෙ තමන්ට හොඳට තේරෙන දවසක් එනව බත්, පාන්, කවුපි, මුං ඇට කියන මේ හේතු නිසා සත්වයෙක් හෝ පුද්ගලයෙක් හෝ සත්වපුද්ගල කොටස් හෝ මම හෝ මගෙ හෝ කැලි හැදෙන්නෙ නැහැ. අනාත්ම වූ හේතු නිසා හටගන්න ඵලය අනාත්මයි නේද. මම බත්, පාන් කැල්ලකට මම කියල කිව්වට ඒක මම වෙනවද කියන එක ගැන ඒයාට සැකයක් නැහැ. පාන් රාත්තලක් ගෙනල්ල ඒකට මම කිව්වොත් ඒක මම වෙනවද? ඒක ආත්මයක් කිව්වොත් ඒක ආත්මයක් වෙනවද? ඒ විදිහට එයාට වුට්ටක්වත් සැකයක් නැහැ. මොකද අපි අත කියන්නෙ ආහාරයේ අනිත් කෙරවල කියල අපි දන්නව. ඉතින් පාන් කැල්ලට මම කිව්වත් අතට මම කිව්වත් දෙකම එකයි කියන තැනට එනව. එතකොට මේ රූපය මම, මගේ, මගෙ ආත්මය කියල පිළිගන්නෙම නැති තැනට එනව. සත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් නොවූ කය පමණක් ඇති බව සිහිය හොඳින් එළඹෙනව. ලෝකෙ කිසිදෙයක් උපාදාන වශයෙන් ගන්නෙ නැහැ.

හැම රූපෙම ආහාරයෙන් හැදිල තියෙන්නෙ. ඒ නිසා කිසිම රූපයක් පුද්ගලයෙක් නෙමෙයි. සිහි නුවණ වැඩෙන්න වැඩෙන්න දුව, පුතා, තාත්ත කියල ගන්න වේගය තමයි අඩුවෙන්නෙ. එහෙම බැඳීම අඩුවෙනකොට බැඳීම කියන එක අඩුවෙනව. ඒ කියන්නෙ පාන් කැල්ලක් එක්ක තරඟවෙලා වැඩක් තියෙනවද කියන මට්ටමට එනකන් එනව. කෙනෙක් ආවා, කෙනෙක් හිටිය, කෙනෙක් යනව නෙමෙයි. ආහාරයෙන් හැදුනු රූපෙ තියෙන්නෙ කියන එක හොඳට දන්නව. කය ඇතුළු කරගෙන ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් පවතින විඤ්ඤාණය තියෙන්නෙ. ඒක අවිද්‍යා නැමති කර්මතාවයෙන් ඇතිවෙච්ච ධර්මතාවයක් මිසක් කෙනෙක්ගෙ නෙමෙයි. ඒක හොඳට දන්නව. විචිකිච්චා මුකුත් නැහැ.

දැන් නිවරණ ධර්ම 5හ ම තමන් කෙරෙහි නොපෙනෙනව යනව. එතකොට හිතේ ප්‍රමෝදයක් ඇතිවෙනව, ප්‍රමුදිත භාවයක් ඇතිවෙනව, ඔදවැඩුනු ගතියක් ඇතිවෙනව. ඕගොල්ලන්ට තියෙන්නෙ ඔය ටික මෙනෙහි කරන්න. මෙනෙහි කරනකොට නිවරණ ධර්ම දුරුවෙනව. නිවරණ ධර්ම දුරුවුනොත් ප්‍රමෝදය උපදිනව.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ඕකට පෙන්න්නෙ ණයක් ගත්ත කෙනෙක් පහුකාලිනව ණය කර්මාන්තයකට යොදවල කර්මාන්තය දියුණු වෙලා ඒ ගත්ත ණයත් බේරල කර්මාන්තය කරගෙන යන්නත් මුදල් යොදවල තමන් අතේ තව ඉතිරියක් තියෙනව දැක්කහම මනුස්සයෙකුට ඇතිවෙන සතුටක් වගේ සතුටක් ඇතිවෙනව.

ඒවගේම රෝගීවෙච්ච දැඩි ගිලන්වෙච්ච කෙනෙක් පහුකාලිනව ඒ රෝගය සුවපත් වෙලා සතුටුවෙනව වගේ සතුටක් ඇතිවෙනව.

ඒවගේම හිරේ විලංගුවෙ වැටිච්ච කෙනෙක් පහු කාලිනව ඒකෙන් නිදහස්වෙලා ඉන්න තමන්ව දැක්කහම ඇතිවෙන සතුට යම් සේද

තමන්ට තනියෙන් යමක් කරගන්න බැරි අනුන්ට දාස බවේ යෙදුණු දාසියෙක් ඒ බවෙන් මිදුණහම යම් සේද

ආහාර නැති කාන්තාරයකට වැටුනු කෙනෙක් ක්ෂේමභූමියක් දැක්කහම සතුටුවෙන්නෙ යම් සේද

ඒවගේ කාන්තාර මාර්ගය වගේ, ණය ගැනීම වගේ, රෝගයක් වගේ, දාස භාවයක් වගේ නිවරණ ධර්මවලින් යුක්ත මනුස්සය එයා දකිනව.

මෙහෙම දකින ඔහුට නිරායාසයෙන්ම ප්‍රමෝදය උපදිනව. ප්‍රමෝදය නිසාම ඒ මනසෙ අධිකතර ප්‍රීතියක් ඇතිවෙනව. ඒ ප්‍රීතිය නිසාම මේ හිත කය දෙක සන්සිදෙනව.

හරියට හුළඟට හෙලවෙන කුඩයක් වගේ වෙනව එයාගෙ ආත්මභාවය. ඒ පස්සද්ධිය නිසාම මේ සිත කය දෙක සැප සහගත වෙනව.

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනව මේ කයේ ප්‍රීතියෙන් සැපයෙන් නොතෙමුණු එකම තැනක්වත් නැහැ. මුළු කය ම ප්‍රීතියෙන් සැපයෙන් තෙමෙනව. එතකොට ඒ සැපය නිසාම සමාධිය ඇතිවෙනව. ඒ සමාධියට කියනව චිත්තක, විචාර, ප්‍රීති, සුඛ, ඒකග්ගතාවයෙන් යුක්ත සමාධිය කියල.

අන්න ඒ සමාධියට ඇහැ කියන එක රූපය කියන එක වක්බු විඤ්ඤාණය කියන එක ප්‍රත්‍ය නිසා හටගත්ත එකක්. ඒ ප්‍රත්‍ය නැතිවෙනකොට ඉතිරි නැතිවම නැතිවෙන එක ජේනව. මේ ස්කන්ධ ආයතන හයේම නිරුද්ධයක් පෙන්වනව.

අර අපි නාමරූප දෙකක් බැලුවනම් ඒ බලපු එකේ කෙලෙස් නැතිවුනාට අවිද්‍යාව තිබුණ. එතනදී බලනව නෙමෙයි දකිනව. ඒ හින්ද බලන්න ද නැතිවෙනව. මෙතනදී මෙහෙයවීමකින් තොරව සමාධිය ජේනව. එතකොට මේ නාමරූප දෙක පිරිසිදු නොදන්නාකම නිසා මේ නාමරූප දෙකේ පුද්ගල සංඥාවක් හදාගෙන මේ පුද්ගල සංඥාවට අමීම, තාත්ත, දූවා, පුතා කියල සංඥා හදාගෙන මව් මළ දුකට අඩපු කඳුළු සතර මහා සාගරයට වැඩියි නේද කියල එදාට ජේනව. එදාට එයා මේ දුකේ කළකිරෙනව. අපි කෙලෙස් නිසා දුක්විඳල තියෙනව නේද කියල.

ආහාරයෙන් හැදුනු රූපයයි විපරිනාම වෙන්නෙ, ස්පර්ශයෙන් ඇතිවෙච්ච වේදනා සංඥාවයි ඇතිවෙන්නෙ, නාමරූපයෙන් හටගත්ත විඤාණයයි නිරුද්ධ වෙන්නෙ. නමුත් අපි දුක්විඳින්නෙ මව් මළ දුකට නේද, අපි දුක් විඳින්නෙ පියා මළ දුකට නේද, අපි දුක්විඳින්නෙ දරුව මළ දුකට නේද කියල දුක පිරිසිදු දකිනව මෙයා. මේ ධර්මතාවය නොදන්නාකම නිසා කෙලෙසුන්ගෙන් මෙච්චර කාලයක් සසර දුක්වින්දා කියන එක

පෙනෙනකොට තවත් මේ ස්කන්ධය අම්ම, තාත්තා, දුව, පුතා කියල හැගෙන්නේ නැහැ.

ස්කන්ධය තත්වු පරිදි දකිනව. දකින නිසා මේව අම්ම, තාත්තා, රන්, රිදී, මුතු, මැණික් කියන මට්ටමේ කෙලෙසුන්ගෙන් ආශ්‍රවයන්ගෙන් මනස මිදෙනව. බලන කමින් අල්ලන කමින් මිදෙනව. මිදුනහම ඒ මිදුනෙ සත්වපුද්ගල හැගීමයි, ඒ මිදුනෙ මම, මගේ, ආත්මය කියන අස්මානයෙන්, ඒ මිදුනෙ තණ්හා උපාදාන කියන කෙලෙස් වලින්. මිදුනහම පංච උපාදානස්කන්ධ දුක මිදෙනව. මතු නුපදින බවට පත්වෙනව. මව් වෙනුවෙන් අඬන ඇඬිල්ල ඉවරවෙනව එදාට. පියා වෙනුවෙන්, සහෝදරය වෙනුවෙන්, දුව, පුතා වෙනුවෙන් අනන්ත සංසාරම ඇඬුවනම් ඒ ඇඬිල්ල ඉවරවෙන්නෙ එදාට. ඇයි ඒ?

ස්කන්ධ ටික දැකල සත්වපුද්ගලභාවය කියන ක්ලේෂය නැතිවුනාට පස්සෙ සත්වපුද්ගල භාවයෙන් ඇතිවෙන දුකට ඉඩ තියෙනවද. දුක නැතිවෙනව නෙමෙයි දුක උපදින්නෙ නැහැ. මුළු ලෝකයක්ම දරුව වෙනුවෙන් අඬාගෙන යන අම්මල දැකල හරි අනුකම්පාවක් හිතෙයි. මේ නාමරූප දෙකේ ඇත්ත නොදන්නාකම නිසා සසරෙ කොච්චරනම් අපිට මේ දුක දැනෙන්න ඇත්ද. එකම අම්ම මැරිල අම්ම වෙනුවෙන් විලාප දෙන ලෝකය දැකල අනේ මේ ඇත්ත නොදන්නාකම නිසා දුක්විඳිනව නේද කියල මෙයාට ධර්මයෙන් යුක්ත සංවේගයක් ඇතිවෙනව. තමන් ශෝක නැති සොබාවයට ගිහිල්ල ශෝකී ජනයා දිහා බලනව කියල හිතන්න. එතකොට තේරෙනව ස්කන්ධය ගැන නොදන්නාකම නිසා ඇතිවන ක්ලේෂයෙන් ඇතිවන සත්වපුද්ගල භාවය නිසා ලෝකය දුක්විඳින හැටි.

ස්කන්ධය පිරිසිදු දැකල ඒ ක්ලේෂය නැතිකරල සත්වපුද්ගල භාවයෙන් ඇතිවන දුකින් තමන් මිදිල ඒ දුක නිවල ජීවත්වෙන හැටි තමන්ගෙ මනසට යනව. ඔතනට කියනව පංච උපාදානස්කන්ධයෙන් මිදුනා, අපරාමරයි, ජරා, මරණ දුකින් මිදුන.

දැන් සත්වපුද්ගල භාවයෙන් විඳින දුකක් නැතිවුනාට ස්කන්ධ පරිහරණයේ දුකක් තියෙනව. මේ කයට පිහියකින් ඇත්තොත්, කටුවකින් ඇත්තොත් දුක් නැතුවා නෙමෙයි උපදිනව දුක. හැබැයි ඒක බාර නොගන්න එක වෙනම දෙයක් වෙන්න පුළුවන්. ඒක තමන්ගෙ නොවන එක වෙන්න

පුළුවන්. තමන් ඒ නිසා හෙල්ලෙන්නෙ පෙරලෙන්නෙ නැතුව කැ ගහන්නෙ නැතුව සිහිනුවණින් ධර්මතාවයකින් ඉන්න පුළුවන්. නමුත් ඒ දුක දුකමනෙ.

එතකොට යම් ජීවිතයක් අවසානයේ දී ඒ දුකිනුත් මිඳෙනවනම්, ලෝකයාගේ අවාසනාවන්ත ම සිද්ධිය වූ මරණය කියන එක මෙයාගෙ ජීවිතේ වාසනාවන්තම අවස්ථාව වෙනව. සියලු දුකින් මිඳෙන අවස්ථාව වෙලා. මේකට කියනව අනුපාදිසේස පරිනිර්වාණය කියල.

හිතේ ඇතිවන ගතියකට තාවකාලික සංසිද්ධිමකට ඔබ රැවටෙන්න එපා. රැවටිලා අපි යමක් කරගත්ත කියල හිතන්න එපා. නමුත් අනුක්‍රමයෙන් ඕගොල්ලන්ට ඕගොල්ලන්ගෙ මනස දිහා බල බලා ම මේක ගෙවාගන්න පුළුවන්. ඕගොල්ලො බලන්න තමා දුව මැරුණු දුක විඳින්නෙක් වෙලාද නැත්ද. මනුෂ්‍ය සත්වපුද්ගල භාවයෙන් සතුටුවෙන එක ඕගොල්ලො ගාව තියෙනම් සත්වපුද්ගල භාවයෙන් එන දුකත් අපි ළඟ තියෙනව කියල හිතාගන්න. සත්වපුද්ගල කියන හැගීම් ටික ටික ගෙවිල යනව පවතින යථා සොබාවය තත්වාකාරයෙන් ටික ටික දැනගනිමින් දකින්න මේ දුක තමයි ටික ටික ගෙවිල යන්නෙ. මේ දුකේ නිරොධය තමයි ටික ටික සාක්ශාත් වෙනනෙ.

මෙන්න මේ විදිහට හොඳට සිහි ඇතුව දැනගෙන මේ කාරණාව කළොත් අපිට මේ ජීවිතේදි ම ජරා, මරණ දුකින් මිඳෙන්න පුළුවන්. නොවුනොත් තමයි පුදුමෙ. ජරා, මරණ දුකින් මිඳෙනවයි කියන එක වෙන මුකුත් නෙමෙයි අපේ හිතේ තියෙන විතර්ක මාත්‍රයක් වෙනස්කර ගැනීමෙන් ඇතිවන ගතිය. සිතක තියෙන විතර්ක මාත්‍රයක් වෙනස්කර ගන්න බැරි නිසා මේ දුක් විඳින්නෙ.

මේකට බුදුරජාණන් වහන්සේ දීල තියෙනව උපායක්. ඒක තමයි සතර සතිපට්ඨානය. ඒ උපාය පිළිපැද්දොත්, ඒ උපාය මාර්ගය හඳුනාගත්තොත් මේ සතර සතිපට්ඨානය මාර්ගය නිමාකරන බව දේශනා කරනව. සත්වපුද්ගල භාවය තුල ඉන්න කෙනා ඉන්නෙ මාරයා තුල. ඒකෙන් මිඳෙනව කියන්නෙ මාරයාගේ ඇස් දෙක අන්ධ කළා. ඒ හින්ද හැමකෙනාම අප්‍රමාදීව කටයුතු කරන්න.

ගෙවල් දොරවල්වල ප්‍රශ්න කියල මේ ගොඩේම ඉන්න එපා. මේකෙ කෙලවරක් නැහැ. මේ ජීවිතේ මේ තියෙන ණය බේරුව, දරුමල්ලො ටික හැදුව කියල ඉවරනම් ඔක්කොම ඉවරයි. නමුත් මේකෙ කෙලවරක් නැහැ. ඔය වගේ අතීතයෙදින් දරුවො පෝෂණය කරන්න ඇති, ගෙවල් හදන්න ඇති. තාමත් ගෙවල් හදනව, තාමත් දරුවො හදනව. තව අනාගතයටත් ගෙවල් හදන්න තියෙනව, දරුවො හදන්න තියෙනව. මේකෙ කෙලවරක් නැහැ.

එතකොට ඒ හින්ද අපිට පුළුවන්නම් මේ ප්‍රශ්න ගැටළු තියෙද්දිම දහම පැත්තට ටික ටික වැඩිපුර නැඹුරු වෙන්න. මුහුදේ නාන්න කියල ගිහිල්ල ගලක් උඩට වෙලා ඉන්නව නාන්න බැහැ. ධල්ල ඉවරවෙනකන් ඉන්නව නාන්න. පුළුවන් ද නාන්න? නාන මනුස්සය ධල්ල මැද්දටම පැනල නැවොත් මිසක ධල්ල ඉවරවෙලා නානව කියන එක කවදාවත් වෙයිද?

ඒ වගේ ගෙවල් දොරවල්වල ප්‍රශ්න ඉවරවෙලා බණ දහමට එනව කියන්නෙ හරියට මුහුදේ ධල්ල ඉවරවෙනකන් ඉඳල නානව වගේ තමයි. මේ එකක් ඉවරවෙනකොට තව එකක්. නාන මනුස්සය ධල්ල තියෙද්දිම නානව වගේ දහමට එන කෙනා, බණ භාවනා කරන කෙනා ඔය ප්‍රශ්න තියෙද්දිම ඒ මැද්දේ කරගත්ත දෙයක් තමයි. ඒ හින්ද මුහුදේ ධල්ල ඉවරවෙනකන් ඉන්න එපා. ඒක වෙන්නෙ නැහැ. ඒක නොනාන කමට තව වචනයක් වෙනවා. ඒවගේ ප්‍රශ්න ගැටළු ඉවරවෙලා බණ දහමට එනව කියන එකට තව වචනයක් තමා, කවදාවත් දහමට එන්නේ නෑ කියන එක.

ඒ හින්ද හොඳට මතක තබාගන්න මම මේ පෙන්නපු කාරණා ටික මතක තබාගෙන මේ ජීවිතේ කොහොමහරි ක්ලේෂ පරිනිර්වාණයෙන් ඕගොල්ලන්ට පුළුවන් ජීවිතේ තියෙන දුකින් අදම මිදෙන්න. ඉතින් ඒ තැනට තමන්ගෙ මනස අරගෙන මේ ලෝකයා විදින ජරාමරණ දුකින් එතෙර වෙලා අජරාමර නිර්වාණය සාක්ශාත් කරගන්න. ඒ අජරාමර බව ජීවිතේට එක් කරගන්න මේ දේශනාව හේතු වේවා.

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

මෙම ධර්ම දානයට ඔබටත් සහභාගී විය හැකිය. ඒ
සඳහා මේ පොත කියවීමෙන් පසු වෙනත් අයෙකුට
කියවීමට ලබාදෙන්න

ධර්ම දානයකි. නොමිලයේ බෙදා හැරීම පිණිසයි

පොත පිළිබඳ විමසීම

path.nirvana@gmail.com

www.facebook.com/path.nirvana